

CSÍKSZEREDA MEGYEI JOGÚ VÁROS HELYI FENNTARTHATÓ FEJLŐDÉSI STRATÉGIÁJA

Lakossági fórumra előterjesztett kivonat.

Az Egyesült Nemzetek Szövetsége Fejlesztési Programja (ROM 98/012 program)
pénzügyi támogatásával megjelent kiadvány.

**MIERCUREA CIUC
2002**

HELYI IRÁNYÍTÓ BIZOTTSÁG

PAPP ELŐD, Csíkszereda alpolgármestere, az Irányító Bizottság elnöke
DR. CSEDŐ CSABA ISTVÁN, Csíkszereda polgármestere
POTOZKY LÁSZLÓ, a Polgártárs Alapítvány igazgatója
ANTAL ȘTEFAN, a Csíkszeredai Rendőrség parancsnoka
BOGOS ZSOLT, a Hargita Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnöke
BOKOR MÁRTON, a csíkszeredai Megyei Korház igazgatója
BURUS-SIKLÓDI BOTOND, az "Apáczai Csere János" Pedagógusok Házának igazgatója
GYÖRGY PIROSKA, a Tourinfo turisztikai tájékoztató iroda vezetője
HECSER ZOLTÁN, a Hargita Népe napilap felelős szerkesztője
KOLUMBÁN GÁBOR, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem tanára
MICU IOAN, az Erdészeti Igazgatóság igazgatója
SIMON MIHÁLY, a Pro Demokrácia Alapítvány elnöke
SOMAY PÉTER, a Környezetvédelmi Felügyelőség főfelügyelője
SZATMÁRI LÁSZLÓ, a Polgármesteri Hivatal kulturális irodájának vezetője

A „HELYI AGENDA 21” PROGRAM IRÁNYÍTÓI

MARA GYÖNGYVÉR, ökológus
FARKAS KINGA, geográfus

CNDD IRÁNYÍTÓ

GEORGE ROMANCA, ökológus

KÖRNYEZETVÉDELMI MUNKACSOPORT

DÓSA ESZTER, mérnök
MAKFALVI ZOLTÁN, geológus

DEMOGRÁFIA ÉS HUMÁN ERŐFORRÁS MUNKACSOPORT

BÁCS BÉLA JÁNOS, szociál-pedagógus
DEMETER GYÖNGYVÉR, szociológus

GAZDASÁGI ERŐFORRÁSOK MUNKACSOPORT

KASSAY JÁNOS, geográfus
BUZOGÁNY CSABA, közgazdász

KULTÚRA, OKTATÁS MUNKACSOPORT

ANTAL ATTILA, pszichológus
KÁNYA JÓZSEF, történész
FERENCZ ANGÉLA, etnográfus

A helyi stratégia kidolgozásának munkacsoportja köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik a fejlesztési terv összeállításához szükséges adatokat szolgáltatták, mindenekelőtt a Helyi Irányító Bizottság tagjainak valamint a következő személyeknek és intézményeknek:

BARTHA ÉVA – Gyermekjogvédelmi Megyei Igazgatóság
BUSTYA ATTILA – Közegészségügyi Igazgatóság
GHINESCU GHEORGHE – Hargita megyei Munkaerőhivatal
FERTU GELU ezredes – Csíkszeredai Fogház
FIKÓ CSABA – Hargita megyei Rokkantak Egyesülete
HARALAMBIE TRANDAFIR – Megyei Statisztikai Hivatal
KÁLMÁN UNGVÁRI ZSÓFIA – Hargita megyei Tanfelügyelőség

ELŐSZÓ – Csíkszereda város polgáraihoz

Köszöntöm Önöket a csíkszeredai helyi közigazgatás és a város Agenda 21 irodájának nevében.

Az Egyesült Nemzetek Szövetsége Fejlesztési Programjának romániai központi irodája 2000 márciusában kezdte el a “Helyi Agenda 21” elnevezésű program támogatását, amely a helyi közigazgatás polgárközpontú fejlesztését tűzte ki célul. Csíkszereda a Helyi Agenda 21 program megvalósítására kiválasztott kilenc romániai város egyike. A program fogalomrendszerét az Egyesült Nemzetek Szövetsége dolgozta ki 1992-ben Rio de Janeiro-ban megtartott Környezet és Fejlődés című konferenciáján. A program olyan fenntartható fejlődési szemléleten alapszik, amely figyelembe veszi a ma és a holnap nemzedékeinek gazdasági, társadalmi, kulturális, környezeti elvárásait, különös tekintettel a környezetvédelem kérdéseire. A “Helyi Agenda 21” program a helyi önkormányzatok szintjén támogatja a fenntartható fejlődés alapelveit, és több mint 3000 európai városban működik. Sikere nagymértékben a helyi közösség közéleti részvételétől és a központosítást felszámoló, erőteljes helyi fejlődés támogatásától függ, a társadalmi, gazdasági és környezetvédelmi gondok közös megoldására nyújtva lehetőséget. Meghatározott céljainak elérése olyan helyi politikai döntéseket és olyan szerteágazó tevékenységet követel meg, amelyek a jóléti társadalom alapjainak a megteremtéséhez és a helyi közösség fejlődéséhez vezetnek.

A programot az ENSZ Fejlesztési Programja valamint a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Központ irányítja és támogatja, a csíkszeredai Polgármesteri Hivatal és a Polgártárs Alapítvány együttműködésével.

A Helyi Agenda 21 program a **helyi stratégia** és **helyi cselekvési terv** kidolgozását foglalja magába. Összeállítására négy szakembercsoportot kértünk fel (gazdaság, demográfia és humán erőforrások, oktatás és kultúra illetve környezetvédelem szakterületén), munkájukat az Irányító Bizottság értékeli ki, amely a civil szféra valamint a helyi intézmények és a csíkszeredai sajtó képviselőiből áll.

A dokumentum létrehozását számos helyi, kormányzati és nemkormányzati intézmény, valamint az egyetemi oktatási hálózat támogatta.

Véglegesítésének alapfeltétele a polgári társadalom széleskörű részvétele a döntéshozatalban. A stratégiatervezet kiegészítése, javítása és a célkitűzések pontosítása érdekében tisztelettel várjuk a lakosság észrevételeit, javaslatait.

A program helyi irányítói: Mara Gyöngyvér és Farkas Kinga. Kérjük, észrevételeiket, megjegyzéseiket küldjék írásban a következő címre: Agenda 21 Iroda, Vártér 1 szám. fax. 171.165, tel. 115.120, e-mail: agenda21@clmc.topnet.ro, la21.mciuc@sdp.ro, legkésőbb 2002 augusztus 31.-ig. A stratégia-tervezet elektronikus postán is elérhető.

Csíkszereda Polgármesteri Hivatala és a “Helyi Agenda 21” Iroda köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik a helyi stratégia első változatának kidolgozásához hozzájárultak. Külön köszönet a támogatásért a Nemzeti Fenntartható Fejlesztési Központnak valamint mindenkinek, aki résztvesz a fejlesztési terv véglegesítésében.

Dr. Csedő Csaba István
polgármester

Csíkszereda, 2002.03.08

1. TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

1.1. Földrajzi adottságok, történelem

Csíkszereda a Kárpát-medence délkeleti részén fekszik, a Keleti Kárpátokban található Csíki medencében. A medence nyugati részén a Hargita vulkanikus hegyei, keleten a Csíki hegyek flis-formációja emelkedik. Csíkszereda a 46°21'-es északi szélességi körön és a 25°48' keleti hosszúsági körön helyezkedik el, 656 méter tengerszint feletti magasságban. A medencét az Olt folyó szeli át.

Csíkszereda megyei jogú város, Hargita megye székhelye. 272 km távolságra fekszik Bukaresttől, 740 km-re Budapesttől, 101 km-re Brassótól, 162 km-re Marosvásárhelytől, 267 km-re Kolozsvártól és 413 km-re Nagyváradtól. Közvetlen vasúti kapcsolatban áll Bukaresttel, Brassóval, Szatmárnémetivel, Nagybányával, Mangáliával, Jászvásárral és több hazai nagyvárossal.

A medence éghajlata hegyközi medence típusú, jellemzőek a nagy hőingadozások. Évi átlagban 150 fagyos napot jegyeznek, a lehülések elérhetik a -35°C fokot, sőt még ennél hidegebbet is jegyeztek. Az évi átlaghőmérséklet 5,9°C, azaz 4°C-kal alacsonyabb, mint az országos átlag. Az évi csapadékmennyiség 600-800 mm és egyenletlenül oszlik meg a hónapok folyamán.

Csíkszeredát első ízben, közvetett módon, Luxemburgi Zsigmond magyar király által 1427-ben kiállított okiratban említik. 1558-ban mentesül az illetékfizetés alól, mivel várossá (oppidum) nyilvánították. Az elmúlt 544 év alatt a város történelmi hovatartozása többször is változott: része volt a Magyar Királyságnak, az Erdélyi Fejedelemséghez tartozott, 200 évig a Habsburg monarchia, 52 évig az Osztrák-Magyar Monarchia részét képezte, 1920-ban a Román Királyság városává válik.

Csíkszereda hosszú ideig Csík szék központja volt, 1876 után Csík megye székhelye, majd 1968-ban Hargita megye székhelyévé nevezték ki. (1972-től megyei jogú város).

1.2. Természeti környezet

Csíkszereda környékének változatos a geológiai felépítése, jelentős természeti kincsekkel rendelkezik. A város területén 9 borvízforrás és egy 200 hektáros tőzegtelep található. Hargitafürdőn kaolinok kőzeteket és andezitet termelnek ki.

A város az Olt medencéjében helyezkedik el. Noha a medence a folyó felső szakaszán fekszik, enyhe lejtése következtében az Olt medrét mégis jól fejlett meándersorok jellemezték, amelyeket alaposan át nem gondolt folyószabályozással felszámoltak. A város keleti határában szabadidő-központ kiépítése céljából hozták létre a 8 hektáros Suta tavat, nyugati határában pedig sporthorgászati célokat szolgáló tókomplexum található.

A Hargita Megyei Tanács 13/1995 sz. Határozata értelmében a Várteret dendrológiai parkká nyilvánították. Az Olt folyó régi ártere illetve a környező erdők sok ritka és védett gerinctelen állatfajnak nyújtanak menedéket: (rákfajoknak/úgynevezett élő kővületeknek), kételtűeknek (gyepi béka, mocsári béka, barna varangy, kárpáti göte, alpesi göte), hullőknek (fali gyík, elevenszülő gyík, törékeny gyík, rézsikló), madaraknak (fehér gólya, haris, békászó sas, aranylile, közönséges sárszalonka, erdei szalonka, siketfajd, császármadár, harkályfélék, stb.) és emlősöknek (barnamedve, hiúz, farkas, szarvas, vaddisznó, stb.). A növényfajok közül megemlítendő a kockás liliom, a mocsári gólyahír, a farkasboroszlán, a boldogasszony papucs, stb.

A Barátok Szege elnevezésű, közel 1 ha területet 2002-ben nyilvánították védetté az Olt régi árterében.

Az Olt folyó szabályozása, valamint a lecsapoló rendszer nem megfelelő működése következtében lecsökkent a talajvíz szintje, az Olt melletti nedves területek kiszáradtak, az itt található tőzeg-tartalékok gyakran begyulladnak.

Előnyök	Hátrányok
Pihenésre, kikapcsolódásra alkalmas természeti környezet	Védett területek hiánya a város közigazgatási területén
Borvizek – turisztikai, fürdőgyógyászati és palackozási lehetőségek	Bioaktív felületek hiánya a város területén, a meglévők nem megfelelő gondozása
A tőzegtelep kitermelésének lehetősége	A természeti erőforrások nem megfelelő kihasználása

2. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET

2.1. Infrastruktúra

– *Ivóvízellátás:* Csíkszereda ivóvízhálózata 72,3 km hosszú, központosított ivóvízellátást biztosít a városi lakosság 74,5%-nak. A lakosság fennmaradó 25,5%-a ivóvizét egyéni kutakból nyeri. A központosított hálózat évente 4.489.000 köbméter vizet szolgáltat, lakosonként 132 köbmétert. Ezt az ivóvízmennyiséget földalatti víztartalékból (az Olt árterén található 17 kútból), illetve felszíni víztározóból (a Szépvíz patakán megépített gyűjtőtóból) nyeri.

– *A hálózat műszaki állapota:* 30,4 km ivóvízvezetékét 1995-2001 között fektettek le. A maradék 41,9 km elavult állapotban van, sürgős felújításra szorul. A becsült ivóvízvesztés a hálózaton belül 37%. A 2001-ben végzett javítások értéke 27.600 euro.

– *Szennyvíz- és esővízcsatornázás:* A város szennyvízcsatorna-hálózatának hossza 41,4 km és a lakosság 60%-át szolgálja ki. A háztartások fennmaradó részében helyi szennyvíztisztító berendezéseket használnak (házi szennyvízsikkasztók, zárt szennyvíztárolók). A szennyvízhálózat összességéből 8-10 km csatorna teljes feljavítást igényel. A szennyvizet a város tisztítóállomása tisztítja, 350 l/s tervezett kapacitással. A tisztítóállomás befogadóképessége és az alkalmazott technológia túlhaladott, ezért szükséges korszerűsítése és bővítése. Az esővíz-elvezető rendszer hossza 49,9 km és a város 75%-át szolgálja ki. A központosított csatornarendszer hiánya a város egyes részeiben hozzájárul a talaj és a talajvizek szennyezéséhez. A szennyvíz- és az esővíz csatorna közti kapcsolat növeli a tisztítóállomáshoz érkező szennyvíz mennyiségét, valamint a szennyvíznek az esővízcsatornába jutását, és tisztítás nélküli befolyását az Olt folyóba.

– *Hőenergia-szolgáltatás:* a lakónegyedek tömbházainak fűtését földgázzal működő, lakónegyedi hőközpontok biztosítják. A hőközpontok teljesítménye 88-92%, fajlagos fogyasztása 140 köbméter gáz/Gkal. A fűtőrendszer hossza 111 km, 12.000 lakásban 36.000 lakost szolgál ki. A magánházakat is földgázzal fűtik. A gázvezeték hossza 52,5 km, a város gázfogyasztása kb. 70.000 köbméter/évente.

– *Közlekedés:* a város úthálózata 120 utcából áll, összhosszúságuk 70,1 km, összfelületük 50.375 nm; mellettük 16.145 összfelületű járda épült. Az aszfaltozott utak az utak összterületének 56%-át képezik, a betonozottak 15%-át, a kövezettek 29%-át. Műszaki állapotuk szerint a helyzet a következő: nagyon jó: 0,5%, jó: 4,3%, kielégítő: 38,2%, rossz: 40,8%, kritikus: 11,6%. A járdák összességéből 2.680 m-es szakaszt az utóbbi három évben újítottak fel. A parkolók állapota nem kielégítő. A meglévő 814 parkolóhely nem elégséges a város gépi járművei számára. A város nyugati részét átszeli a Brassó-Madéfalva vasútvonala.

– *Telefonhálózat:* 11.511 magán és 1.061 jogi személy kötött szerződést a ROMTELECOM céggel. A város területén szolgáltatóként 4 rádió(mobil)telefonársaság működik (CONNEX, DIALOG, COSMOROM, ZAPP).

– *Villamos energia:* országos hálózatról 3 transzformátorállomáson keresztül biztosított.

Következtetések:

A város ivóvízellátó rendszere kielégítő. A víz minőségét az országos átlagnál jobbnak értékelik a szakemberek. A rendszer által kiszolgált lakosság-arány növekszik. Az észlelt veszteség az évi javításokkal fokozatosan csökkenthető, ehhez viszont jelentős anyagi fedezetre van szükség.

A szennyvízcsatorna az ivóvízrendszerénél jóval kisebb területet fed le. Azokban az övezetekben, ahol nincs szennyvízcsatorna, helyi szennyvízelvezető megoldásokat alkalmaznak.

A lakónegyedek hőenergia-ellátása megfelelő. Ez lényeges a város életében, hisz nagyon hosszú a téli időszak, amikor a lakásokat fűteni kell.

Az utcahálózat kielégítő, de folyamatos javításra szorul.

A telefonhálózat jól működik. A vezetékes telefonközpontot nemrég korszerűsítették és megfelel a város jelenlegi szükségleteinek.

A villamosenergia-hálózat a város egész lakosságát kiszolgálja.

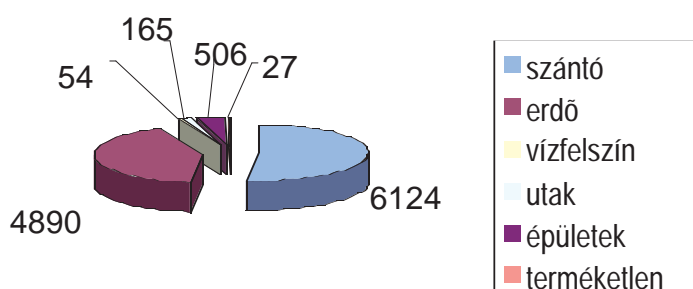
Előnyök	Hátrányok
A háztartások nagy része központosított víz- és csatornarendszerrel van ellátva. Ahol ez hiányzik, ott léteznek helyi megoldások (kútvíz, ill. házi szennyvízsikkasztók, zárt szennyvíztárolók)	Az ivóvíz-és szennyvízelvezető hálózat nem szolgálja ki a város egész lakosságát
Az ivóvíz minősége jó	Egyes városrészekben az ivóvízellátás szennyvíz-csatornázási rendszer nélkül működik
A rendelkezésre álló ivóvízmennyiség kielégíti a város szükségleteit	A szennyvíz-és esővíz csatornák között átkötések vannak.
Léteznek kidolgozott tervek a taplocai és csíksomlyói szennyvízcsatornázás kiépítésére, valamint a tisztítóállomás korszerűsítésére	A tisztítóállomás nem megfelelő hatásokkal működik
Minden hőközpont földgázzal működik és magas hatásfokú égőkkel van ellátva	A városba érkező földgáznak télen alacsony a nyomása
A villamosenergia-ellátás a város egész területén, a hálózat műszaki állapota megfelelő.	Az utcahálózat kiépítése nem teljes, állapota nem kielégítő, az utak szélessége nem megfelelő. A járdák javításra szorulnak
A távközlési rendszer minősége és lefedési foka tekintetében a város országos szinten az elsők között van.	A nehézgépjármű-forgalom áthalad a lakott területeken
	A parkolóhelyeket sok esetben garázsok foglalják el

2.2. Épületek, területek

A város területén 15.364 lakás található, ezekből 12.064 tömbházi lakás, négy vagy tíz emeletes épületekben. A maradék 3.300 lakás magánház. Többségük városszéli övezetekben található, általában földszintesek vagy egyemeletesek. Esetükben a terület beépítettségi százaléka 3,5%. A lakótelepek beépítettségi százaléka megközelíti a 22%-ot, a városközpontban viszont már 36%. A lakások állapota jó vagy kielégítő, kivéve a nyugati ipari övezetet. Csíkszereda Általános Rendezési Tervének megfelelően a város belterülete kelet felé bővül, új lakótelepeket itt lehet kiépíteni. Üdülőházak számára kijelölt területek Zsögödfürdőn, Szécsenyben és Hargitafürdőn vannak. Az egykori városképet őrző régi épületeket a Műemlékek és Építészeti értékek jegyzéke tartalmazza. A műemlékek és emlékházak nagy része felújítási, restaurálási munkákat igényel.

Az utóbbi 12 év megváltozott társadalmi-gazdasági feltételrendszerében számos vallásfelekezet megépítette vagy most építi a maga új templomát, imaházát, hozzájárulva egy új városkép kialakításához is. A Szent Ágoston római katolikus templom, az Új Református Templom, az Evangélikus Központ, a Jakab Antal Tanulmányi Ház és a hírneves építész, Makovecz Imre által tervezett új római katolikus templom nevét kell többek között megemlítenünk.

A városhoz tartozó területek típusai és megoszlásuk

Következtetések:

A lakóépületek általában jó állapotban vannak. A műemlékek és műépítészeti együttesek restaurálásra és felújításra szorulnak.

Előnyök	Hátrányok
A lakások nagy többsége a lakosok tulajdonában van	A Csíkszeredához csatolt települések nem városias jellegűek
Számos műemlékkel és építészeti értékkel rendelkezik a város	Az üdülőtelepek házainak nagy része engedély nélkül épült
A földtörvény alapján a mezőgazdasági területek nagy részét visszamérték tulajdonosaiknak	A lakónegyedekben kevés a játszótér, állapotuk nem megfelelő
Az utóbbi 3 évben a Polgármesteri Hivatal 270 millió lejt költött játszótérek építésére; ezt a munkát a jövőben is folytatja	A lecsapolások miatt csökkent a talajvíz szintje, elősegítve a tözegtelep öngyulladását a nyári-őszi időszakokban
A városban műjégpálya működik	
A Városi Stadion labdarúgó pályáját és minifoci pályáit kedvelik a sportbarátok	

2.3. Zöldövezetek

Csíkszereda igen szép természeti környezetben található, fenyőerdőkkel borított hegyek övezik. A városban a parkok összfelülete 5,72 hektár.

A szabadidő-központok a következők: Városi Stadion – 4,01 hektár, Jégpálya negyedi strand – 3,37 ha, Zsögödfürdő – 12,6 ha, Csíkszeredai Fürdő – 4,36 ha, Sutai övezet – 28,3 ha, Gyopár – szabadidőközpont – 0,4 ha, Csíksomlyói övezet – 30 ha, összesen 82,3 ha.

Előnyök	Hátrányok
Parkok a város központjában	Az egy főre jutó zöldfelület nagysága kisebb a törvényesen előirányozottnál, a meglévő zöldfelületek egyenlőtlenül oszlanak meg a város belterületén.
Borvízes strandok	Egyes zöldövezetek esztétikai állapota nem megfelelő
Suta gyűjtő	A szabadidőközpontok nincsenek megfelelően berendezve (felszerelve)
Dendrológiai park létrehozására irányuló tervek	Hiányoznak az út menti zöldövezetek

2.4. Hulladékgazdálkodás

A lakónegyedekben a háztartási hulladékot 4 köbméteres konténerekbe gyűjtik, kijelölt helyeken. A konténereket a lakószövetségek a CSIK-CAR Kft-től bérlik. A magánházak lakói a háztartási hulladékot saját tárolóikba gyűjtik. A háztartási hulladék városi szemételepre való elszállítását a szakcég biztosítja. A tömbház-negyedekből két naponta, az egyéni háztartásokból hetente egyszer szállítják el a hulladékot. A kereskedelmi és irodai tevékenységből származó hulladékot ugyancsak a szakcég szállítja el, szerződéses alapon. 2000-ben 16.750 tonna mennyiségű háztartási hulladékot szállítottak a városi szemételepre.

A Polgármesteri Hivatallal kötött szerződés alapján az utak takarítása, locsolása, az utcai szemétkosarak kiürítése, az állati tetemek összegyűjtése a HURON Kft feladata.

A városszélek, parkok és Hargitafürdő takarítását a Csíkszeredai Fogház végzi. A város belterületén található parkok és zöldövezetek gondozása a Városi Polgármesteri Hivatal virágkertészetének feladata. A 97.016 nm össz-zöldövezetből 73.269 nm pázsit és füvesített terület, 23.107 nm virágágyás, 640 nm élősövény. A lekaszált fűvet a kertészet lovainak takarmányozására használják, a zöldövezetek növényi maradványait a virágkertészet komposztálja.

Az építkezési munkálatok, bontások törmelékeit, a kiásott földet a városi szemételepre szállítják és takaróréteggel használják. A városi szemételepen nem raknak le mérgező hulladékokat. A kórházi hulladékokat a Megyei Kórház saját krematóriumában égetik el. Itt semmisítik meg a város területén található orvosi rendelőkben származó hulladékokat is.

Az újrafelhasználható hulladékok értékesítésével a REMAT Rt foglalkozik, ő veszi át természetes és jogi személyektől a következő újrafelhasználható hulladékokat: papír (477 tonna évente), műanyag (5 tonna évente), vas (7000 tonna évente), akkumulátorok (185 tonna évente). Jelenleg nem vesznek át üveget, textíliát, olajat és festékeket, valamint használt autógumikat.

A háztartási hulladékokat a GOSCOM Rt ügyvezetésében működő városi szemételepen tárolják. A hulladék-tározó a várostól 1 km-re, egy felhagyott kavicsbánya helyén fekszik, hasznosítható felülete kb. 2 ha. A terület a Polgármesteri Hivatal tulajdona.

A városban működő 18 fafeldolgozó cég évente kb.5000 köbméter fűrészport termel.

Következtetések:

Csíkszereda takarítását és hulladékszállítását szakcégek végzik. A háztartási hulladékokat a városi szeméttelpre szállítják. A közterületek tisztántartását a Polgármesteri Hivatal biztosítja.

2.5. Környezeti tényezők

Előnyök	Hátrányok
A város személtelphordása szervezett, a hatásköröket elkülönítették	Szükséges a szeméttároló korszerűsítése
Elkészült a háztartási hulladékok lerakóhelyének modernizálására vonatkozó megvalósíthatósági tanulmány	A város nem rendelkezik működőképes szárazkúttal és külön lerakóhellyel a veszélyes hulladékok számára
Léteznek szemétszállításra szakosodott cégek, a létező konkurencia kedvező hatású	Nincs megszervezve a hulladékok szelektív gyűjtése
Aktív nemkormányzati szervezetek népszerűsítik a szelektív hulladékgyűjtést	Illegális hulladéklerakás a városszéli területeken
	Illegális fűrészpör lerakóhelyek

2.5.1. Vízhányó – (2000. évi adatok alapján)

Felszíni vizek: Csíkszereda nyugati és keleti ipari övezeteinek gyárai az Olt folyóból nyerik ipari vízszükségletüket. A város területén ömlik az Oltba a Fitód pataka (ezen alakították ki a Suta tavat) valamint a Tekerő patak, amely a Szeredai Fürdő közelében, az Olt jobb oldalán létrehozott néhány halastó vízellátását biztosítja. A város ivóvízellátását szolgáló felszíni vízforrás, a szépvízi gyűjtő kb.10 km-re található a várostól és az ivóvízszükséglet kb.50%-át biztosítja. Az Olt vízminőségét a balánbányai rézbányától származó fémes szennyezés befolyásolja. A város területén a folyó vizének minőségét a derítőállomás által nem megfelelő mértékben tisztított ipari és háztartási szennyvizek rontják (a derítőállomás hatásfoka 64,5%). A Somlyó és Fitód patakok mentén található magánházaktól és ipari egységektől származó szennyvizek valamint az esővízcsatornába beömlő szennyvizek tisztítás nélkül jutnak az Oltba. Biológiai szempontból Csíkszereda felett a folyó vizének minősége jó, ezt a tényt bizonyítja környezeti változásokra igen érzékeny vízi élőlények jelenléte. Itt a víz tisztasági foka "C" kategóriájú, azaz 100%-os. A város tisztítóállomásáról származó magas szervesanyag tartalmú vizek miatt viszont Csíkszereda alatt a folyó biocönózisa megváltozik, az érzékeny fajok helyét közönséges fajok veszik át. A lecsapoló rendszerek rossz működése következtében a város északi területei elmocsarasodtak.

Felszínalatti vizek: Csíkszereda jelentős altalajvíz-készlettel rendelkezik. Jelenleg a város ivóvíz szükségletének felét nyerik az Olt teraszán levő kutakból. Számos széndioxidos borvízforrás található Zsögödfürdőn, Szeredai fürdőn, Csíksomlyón, Csíktaplocán és Hargita fürdőn. A hidrogeológiai fúrások valamint a kutak vizének ellenőrzéséből kitűnik, hogy a talajvíz szennyezett, különösen a városi szeméttelphely térségében. A kis-és közép mélységű felszínalatti vizek minőségi változása nem ismert, mivel nem léteznek megfigyelő kutak a kitermelés alatt álló vízszint területén belül.

Szennyvizek: Csíkszereda város lakosságának 60%-a van rákapcsolódva a központi csatornahálózatra. A zsögödi, somlyói, csíktaplocai városrészek nem rendelkeznek csatornarendszerrel. A Goscom Rt ügyintézésében levő városi derítőállomás veszi át a háztartási és ipari szennyvizet. Az állomás hatásfoka 64,5%-os szerves anyagokra és 55,5%-os szuszpenziók esetében; szükséges a tisztító állomás korszerűsítése és bővítése. A kaolin-feldolgozásra szakosodott Nemetalfere Rt-től származó ipari szennyvizet Csíkszeredában és Hargitafürdőn található két ülepítő veszi át.

Helység si technológia dó	Cég	Tisztítóállomás		A kibocsátott víz minősége		Kapacitás m3/nap		Átvett mennyiségek M3/nap		Tisztítási Befoga-		
		A szennyvíz jellemzői	Kezelés és iszaplerakás	Működés beindításának éve	Túllépések	Műszaki állapot	Tisztítás mértéke	Fejlesztési, mo-				
Az engedélyezett határértékekhez viszonyítva												
dennizálási programok												
12	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Csík-szereda	GOSCOM Rt	Háztartási szennyvíz	Ipari szennyvíz	30240	22500	Mechanikus lépcső	Biológiai lépcső	Iszapfermen tációs vonal (metántank)	Kiszáritás, lerakás	I. és II. Vonal	1975-ben	
II.vonal	1982-ben	A berendezéseknek fizikai és erkölcsi kopása		Folyamatban levő modernizálási projekt		Olt folyó	Határérték fölött					
CBO5 szuszpenziók	NH4	64,5	55,5									
Ülepítés	Hargita Bányavállalat Rt	Ipari szennyvíz	1728	274	Mechanikus, vegyi lépcső, ülepítő	Határérték fölött		szulfátok				
Hargita-fürdő – Csík-szereda	Hargita Bányavállalat Rt	Ipari szennyvíz	4320	400	Mechanikus, vegyi lépcső ülepítő	Határérték fölött		Kiráj pataka				
Szuszenziók	Ülepítés	1960-1964	jó									

A város három tisztítóállomására vonatkozó adatokat táblázatban mutatjuk be:

Előnyök	Hátrányok
A vízhálózat sűrűsége	Az ásványvíz-tartalékok nincsenek megfelelő módon kihasználva
Az Olt biztosítja a város iparvíz szükségletét	A hargitafürdői mofetta nincs megfelelő módon felszerelve és kihasználva
Az Olt holtágai lehetőséget nyújtanak mesterséges tavak, halastavak kialakítására, mellettük szabadidő-központokat lehet kialakítani	A város területén található ásványvíz forrásoknak nincs kijelölve a hidrogeológiai védelmi területe
Az alattajban gazdag ivóvíztartalékok halmozódtak fel, amelyek a város ivóvízszükségletének nagyrésztét biztosítják	A gyógyvíztartalékok nincsenek megfelelő módon kihasználva
A város területén jelentős mennyiségű palackozható ásvány- és gyógyvíztartalékok találhatóak	Az Olt vize nem alkalmas ivóvíz nyérésére

Következtetések:

A víz a város legjelentősebb természeti erőforrása. Biztosítja a lakosság és az ipar vízellátását, nyersanyagként szolgál az élelmiszeripar számára (sörgyár, ásványvíz palackozó üzem), fontos a turizmus, a kikapcsolódás, üdülés és fürdőkezelések fejlesztése szempontjából.

2.5.2. A levegő minősége – (a 2000. év adatai alapján)

A kéndioxid- és nitrogéndioxid-koncentrációk a Európai Unió szabványai által megengedett határértékek alatt vannak. Túllépést csupán a lebegő és leülepedő por esetében állapítottak meg. A leülepedő porok nehézfém-tartalma esetében nem állapítottak meg túllépéseket.

Levegőszennyező források: lakótelepi hőközpontok, az ipari egységek hőközpontjai, egyes ipari tevékenységek, az aszfaltkeverő állomás, az üzemanyag elosztó állomások és a közúti forgalom. A kerülőutak hiánya miatt a nehézgépjármű-forgalom is áthalad a városon. Mérések hiányában nem lehet a szennyező források hatását részleteiben is felbecsülni.

Előnyök	Hátrányok
A legszennyezőbb vegyi anyagok, a kén-és nitrogéndioxid az EU szabványokban előírt határértékek alatt vannak	A légköri mozgások hiánya és a hőmérsékleti inverzió nem kedveznek a szennyező anyagok légmozgások útján való eltávozásának, ezért hosszabb ideig maradnak a város levegőjében
A leülepedő porok nehézfém-tartalma a megengedett határérték alatt van	
A városban nincsenek nagy légszennyező ipari egységek, csökkent a fémipar tevékenysége	

2.5.3. A zaj

A 2000-ben végzett mérések alapján a városban a zajszint a megengedett határ alatt van. Ennek nem számottevő túllépését néhány esetben az ipari övezetben valamint a vasút- és az autóbusz állomás térségében jegyezték fel. Az engedélyezett zajszinthez viszonyított legmagasabb túllépések 3-11 dB (A) közöttiek.

Előnyök	Hátrányok
A lakónegyedek megfelelő távolságra vannak az ipari övezetektől	Nagy a gépjármű-forgalom a városközpontban, a nehézgépjármű-közlekedés nincs a városrészekre irányítva, a forgalmi utak keresztmetszete nem megfelelő

3. GAZDASÁGI ERŐFORRÁSOK

3.1. Gazdasági helyzet

A város gazdasági életének alakulása szorosan kapcsolódik a nemzetgazdaság fejlődéséhez, amely a még kiforratlan piacgazdasági rendszer és a reformok folyamatos késleltetése következtében átmeneti helyzetképet mutat.

A helyi gazdaság fejlődését a magántőkével működő gazdasági szereplők és kezdeményezéseik határozzák meg. Ezért rendkívül fontosnak tartjuk a magánkezdeményezések támogatását minden területen, ezen belül a gazdasági társaságok számának növelését, a vállalkozói kedv további kibontakozását.

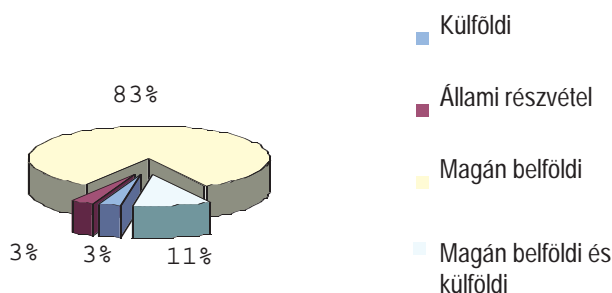
A kereskedelmi társaságok évenkénti bejegyzésének mutatói

Év	Bejegyzett cégek száma	%
1991	354	11.84
1992	480	16.05
1993	393	13.14
1994	506	16.92
1995	217	7.26
1996	196	6.56
1997	168	5.62
1998	193	6.45
1999	135	4.52
2000	150	5.02
2001	198	6.62
Összesen	2990	100.00

Ehhez a 2.990 céghez még hozzáadandó a független tevékenységek, a családi kisvállalkozások és a szabadfoglalkozásúak száma, összesen 4.456 bejegyzett gazdasági szereplőt tartanak nyilván. Az 1000 lakosra eső vállalkozások száma 99, ez jóval meghaladja a megyei (18) illetve az országos (28) értékeket. Az alkalmazott mutató jól bizonyítja a helyi gazdaság viszonylagos fejlettségét, a kialakuló vállalkozói kultúrát. (A fenti érték tartalmaz azonban olyan vállalkozásokat is, amelyek nem működnek, vagy tevékenységüket felfüggesztették.)

Az állami tőkével, illetve állami és magántőkével működő gazdasági szereplők aránya csupán 2,73%.

A gazdasági társaságok megoszlása a tőketulajdon szerint

A hazai magántőkével működő társaságok aránya 83%, míg a hazai magán- és a külföldi magán tőkével működő vállalkozásoké 11%. A Hargita megyében létező 1007 idegen tőkével (is) rendelkező kereskedelmi társaságból 392 Csíkszeredában található. A vegyes tőkével bejegyzett cégek legnagyobb százalékban magyarországi partnerek tőkerészesedésével működnek. Ezt a kulturális kapcsolatok a közös nyelv, a könnyebben kialakuló bizalmi viszonyok magyarázzák.

Magyarország után a legnagyobb tőkerészesedéssel Németország, Olaszország és Ausztria rendelkezik.

Sorszám	Ország	Ország kódja	Befektetések száma	%	USD-ban befektetett tőke
1.	Franciaország	250	4	0,99	6.305.318
2.	Magyarország	348	270	66,50	4.744.247
3.	Anglia	826	3	0,74	779.202
4.	Ausztria	40	22	5,42	595.556
5.	Németország	280	39	9,61	492.793
6.	USA	840	12	2,96	234.829
7.	Olaszország	380	28	6,90	225.211
8.	Törökország	792	1	0,25	145.000
9.	Svájc	756	2	0,49	86.313
10.	Svédország	752	5	1,23	84.681
11.	Hollandia	528	3	0,74	59.562
12.	Szlovákia	712	2	0,49	23.861
13.	Más országok	-	15	3,72	14.035
	Összesen:	-	406	100,00	13.790.608

3.2. A gazdaság legfontosabb ágazatai

A gazdasági szereplők megoszlása tevékenységek szerint

3.2.1. A mezőgazdaság és az erdőgazdálkodás helyzete

A mezőgazdaság szerepe folyamatosan háttérbe szorul a város gazdasági életében, ennek kifejezője a mezőgazdasági termelés nagyarányú csökkenése, a növekvő élelmiszerimport és a mezőgazdasági vállalkozások hiányának következtében.

A város összterületének 93%-a mezőgazdaságban illetve az erdőgazdálkodásban hasznosítható terület, ebből 6124 ha mezőgazdasági terület, az erdővel borított területek 4890 ha-t foglalnak el.

A mezőgazdasági területek művelés szerinti megoszlása

Szántó	Legelő	Kaszáló	Összesen
1.486	2.118	2.520	6.124

A legfontosabb növénykultúrák megoszlása

Növénykultúra	Terület/ha	Tonna 1995-ben	Tonna 2000-ben
Búza és rozs	210	3.325	481
Burgonya	601	13.066	6.590
Zöldség	123	1.103	1.222
Gyümölcs	-	1.070	289

A mezőgazdasági termelésből 90%-os arányban a háztáji kisgazdaságok részesülnek.

Az állatállomány alakulása 1995-2000

Faj	Fő/1995	Fő/2000	Fő gazdaságonként/2000
Szarvasmarha	1.775	764	648
Sertés	4.989	2.735	1.910
Juh	3.400	1.904	1.761
Szárnyas	6.335	6.234	6.000

A fenti táblázat világosan mutatja az állatállomány csökkenését, amely legmagasabb arányban a sertés és a szarvasmarha esetében nyilvánul meg. Az árak folyamatos emelkedésére, a fogyasztói szokások változására utal a baromfi hús iránti magasabb kereslet, amely 1997-től folyamatosan emelkedik.

A növekvő élelmiszerimport, illetve a külföldi termékek minősége és alacsony árfekvése nem kedvez a mezőgazdasági termékeket feldolgozó ágazatok fejlődésének. Ez magyarázza hogy Csíkszeredában nem találunk egyetlen minősített vágóhidat sem. A tejfeldolgozáshoz szükséges tejmennyiséget a környező falvak illetve Kászon és Gyímes vidéke biztosítja.

Az alapélelmiszerek termelése 1995-ben, és 2000-ben

Faj	Fő/1995	Fő/2000	Fő gazdaságonként/2000
Szarvasmarha	1.775	764	648
Sertés	4.989	2.735	1.910
Juh	3.400	1.904	1.761
Szárnyas	6.335	6.234	6.000

Következtetések:

Annak ellenére hogy a mezőgazdaság értékteremtő részesedése csökken a helyi gazdaságban, szerepe jelentős marad az élelmiszeriparban, a munkaerő-felesleg lekötésében, és a tájgazdálkodásban.

A térség legfontosabb terménye a burgonya, a termesztett mennyiség folyamatosan 5 éve csökken. A környező falvak életében viszont szerepe megingathatatlan, a krumpli termelés az utóbbi 3 évben növekvő értéket mutat a háztáji termelőknél és a társas keretben gazdálkodó vállalkozásoknál.

A mezőgazdasági területek több mint 90%-a magántulajdonban van, az állami mezőgazdasági vállalatok (IAS) privatizációja még mindig késik. A városhoz csatolt falvak életében fontos szerepet játszik a krumpli termesztése, viszont a megtermelt mennyiség csak nagyon kis hányada kerül a helyi piacra. A térségben található szántóterületek méretét tekintve kialakítható a krumplifeldolgozásra szakosodott vállalkozások köre (Chips, fagyaszott termékek, keményítő stb.).

Az állattenyésztés hagyományos gazdasági ágazat Csíkban, fontos megélhetési forrást jelent az itt élő kisgazda társadalomnak.

A tej mint a tejipar elsődleges nyersanyaga jelenti az egyetlen állandó jövedelmi forrást, viszont minőségi paraméterei nem teszik lehetővé a tejtermékek szélesebb skálájú kínálatát. Annak ellenére, hogy a városban nagy számban találunk élelmiszeripari vállalkozásokat a tökehús forgalom és a feldolgozott hústermékek mennyisége az utóbbi három évben csökkent. A minőségi mutatók nem versenyképesek a spanyol, olasz, magyar termékekkel szemben, bár kétségtelen, hogy minőségi javulás tapasztalható.

Az élelmiszeripari termékek importjának (elsősorban a felvágottak) folyamatos növekedése (a CEFTA országokból beáramló termékek csökkentették a feldolgozott hús mennyiségét) gátolja a húsipar hangsúlyosabb fejlődését városunkban. A kereskedelemben kerülő hazai termékek nagyobb hányada a húsipari hagyományokkal rendelkező városokból származnak (Bákó, Bukarest, Székelykeresztúr, Sepsiszentgyörgy stb.).

A gazdasági szerkezetváltás a mezőgazdaságban is átrendezte a foglalkoztatottsági arányt. 1995-ben 513-an, 2001-ben viszont már csak 190-en dolgoztak itt állandó alkalmazásban. A jelenség másik vetülete, hogy növekedett a háztáji gazdálkodásban foglalkoztatottak száma mind a környező falvakban mind a város peremtelepüléseiben.

Az állatállomány minden faj esetében csökkent, ehhez kapcsolódik a teljes tulajdonváltás is (1989-hez viszonyítva). A szarvasmarha esetében az állatállomány 84%-a, a juhfélék 92%-a, a sertés több mint 70%- a háztáji tartású.

Az állatállomány túlnyomó többsége nem kerül kereskedelmi forgalomba, hiányoznak azok a vállalkozások, amelyek kizárólag piacra tenyésztenek hús- vagy tejállatokat.

Az élelmiszeripar két nagy ágazata, a tejfeldolgozó- és a malomipar jelentős. Csíkszeredában a söripár az egyetlen olyan ipari ágazat, amely országos hírnévre tett szert.

A fogyasztói szokások változtak, nőtt a tejtermékek, a tojás, és a szárnyashús fogyasztás, ezzel szemben csökkent a sertéshús iránti kereslet.

Előnyök	Hátrányok
A mezőgazdasági és erdős területek magas részaránya	Az éghajlati és talajtani viszonyok nem teszik nyereségessé a gabonatermesztést
A gazdák földtulajdonba juttatásának magas részaránya	A kezdeményező és társulási készség hiánya
A könnyen elérhető faanyag mennyiség, és a fafeldolgozás hagyománya	A krumplitermelés domináns szerepe
A fafeldolgozás fejlettsége és a változatos faárú kínálat (bútor, nyílászárók, deszka stb.)	A tipikus városperemi mezőgazdaság hiánya
A város többfunkciós jellege erősíti térségi és megyei centrumpozícióját	A takarmánynövények alacsony részaránya a növénytermesztésben
A tejfelvásárlási hálózat kialakulása, az állatállomány lassú javulása	Krumpli feldolgozó vállalkozások hiánya, és a városi terményértékesítő logisztikai szolgáltatások hiánya
A térség színes kulturális adottságai Az emberi erőforrás minősége	A nem megfelelő város vagy központ -vidék viszony, a termelő és a feldolgozó partner viszony gyengesége

Csíkszereda és Csík a kiterjedt erdőségek hazája, az erdőgazdálkodás és a fa megmunkálása a hagyományos gazdasági ágazatok közé tartozik. Az erdővel borított területek a város területéből 4890 ha-t foglalnak el, a legelők és kaszálók összterülete 4683 ha, amelyből erdőfoltokkal borított 2118 ha. Az erdőirtások során létrejött legelők és kaszálók újraerdősítése is szükséges lenne, hiszen sok esetben az itt termő száltakarmány gyenge minősége és a nagy legeltetési távolság is indokoltá tenné egy térségi szintű állattenyésztési stratégia kidolgozását.

Az erdőgazdálkodás megteremtése térségi prioritás, ehhez kapcsolódik az az alapelv, amely szerint a kitermelt famennyiséget csökkenteni, a feldolgozottsági fokot pedig növelni kell.

A felhalmozódott fűrészpor újrahasznosítását célzó kezdeményezések csökkenthetnék a környezeti terhelést, ebben szerepet kell vállalniuk a helyi vállalkozásoknak és a közintézményeknek is.

Követelmények	Hátrányok
A túllegettetés és az irtások következtében lepusztult területek létrejöttének megakadályozása	
Az erdőterületek és az erdei életterek területének növelése	A legelőterületek csökkenése
A faállomány hatékonyabb felhasználása	
A fafeldolgozó szektor szemléletváltása és a környezetbarát értékrend meghonosítása	
A talajjavítás és a legelők kezelésének javítása szolgáltatások és a helyi logisztika fejlesztése révén	

3.2.2. Az ipar

Noha a mezőgazdaság nem jelentős a város gazdasági életében, az élelmiszeriparban mégis meglehetősen nagy a foglalkoztatottak aránya. A megye legerősebb élelmiszeripari cége a Csíki Sör RT, amely 2000-ben 1000 milliárd lejes forgalmat bonyolított le. Az osztrák nagybefektetők által megvásárolt sörgyár üzletpolitikája jelentősen módosította a foglalkoztatottak számát. Nem elhanyagolható ez a változás a városgazdálkodás szempontjából sem, főként az ÁFA befizetés tekintetében, hiszen a sörgyár a Brau Union Romania konzern helyi fiókvállalataként működik.

Az élelmiszeripar keretében kiemelkedő szerepet játszik a szeszes italok és az ásványvizek palackozása (Neptun, Apemin RT.), valamint a tejipar és a malomipar, amelyek hazai tőkével működő vállalkozások.

A vállalkozások 6,88%-a a faiparban érdekelt. Legnagyobb részük kis- és középvállalkozás, tevékenységük jórészt a gerenda és deszka kivitelre épül. A nyersfa kivitel az utóbbi években erőteljesen csökkent, ezért azoknak a vállalkozások a forgalma, amelyek nem tudtak átérni a feldolgozott termékek kivitelére alaposan megcsappant.

Fontos ágazat Csíkszeredában a textil- és készruhaipar (2,14%). A gyors fejlődést mutató iparág dinamikája azonban viszonylag törekeny, a bérmunka, a nyersanyag import és az ágazatban tapasztalható erőteljes versenyhelyzet következtében.

A bérek növekedése esetén az iparág valószínű más, kevésbé fejlett kelet-európai országba költözik. A város és környéke jelenleg még rendelkezik olcsó és viszonylag képzett munkaerővel. Az ágazat jelenleg az ipar egyik legnagyobb valutabevételi forrása (Tricohar, Csíkszeredai Készruhagyár, Filatex).

A jelentős szerkezeti átalakulások által jellemzett kitermelő ipar és az építészeti ágazat (a cégek 3,90%-a van jelen az ágazatban) nagyszámú munkaerőt igényel.

3.2.3. A kereskedelem

A kereskedelemnek (kis- és nagykereskedelem) van a legnagyobb hordereje a város gazdaságában. Ezt támasztja alá az a tény is, hogy a Megyei Kereskedelmi és Iparkamaránál bejegyzett cégek 44,55% a kereskedelmet jelölte meg fő tevékenységi területeként. Ez a jelenség többek között annak köszönhető, hogy:

- a kiskereskedelem beindításához nincs szükség nagy volumenű beruházásra;
- hiányoznak a városból a nemzetközi nagykereskedőcégek (Metro, Carrefour, Billa stb);
- az árak magasabbak az ország más városaihoz viszonyítva.

3.2.4. Szolgáltatások

Noha számos szolgáltató cég tevékenykedik a városban, gazdasági szerepük nem nagy. Egyetlen hasonló jellegű kereskedelmi társaság létezik, amelynek évi forgalma 5 mld ROL fölött van. A szolgáltató cégek 94,30%-a kilencnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztat.

Számos olyan cég létezik, amelyeknek fő tevékenységi területe a turizmus. Csíkszereda számos, a turisztikában jól hasznosítható erőforrással rendelkezik. A természeti adottságokon kívül vallásos és kulturális eseményei, a csíksomlyói búcsú, az Ezer székely leány találkozó stb. ugyancsak nagy turisztikai vonzerőt jelentenek. A téli sportok gyakorlásának lehetőségei kiválóak. A turizmus jelentős valutaforrást biztosíthat a város gazdaságának, ám főleg az infrastruktúra korszerűsítését illetően olyan nagy befektetéseket igényel, amit nem tudunk önerőből megvalósítani. A turizmus tehát nem elhanyagolható jövedelemforrás, viszont egyelőre nem alappillére a város fenntartható fejlesztésének.

A fokozódó kivitel eredményeként a szolgáltató ágazatban látványos növekedésnek indult a szállítás (bútor, faanyag, textíliák). Más, jelentős területek ugyanitt: informatika és kutatás, nyomdaipar, reklámok és hirdetések.

3.3. A tevékenységi területek elemzése az évi forgalom és a megvalósított profit alapján

A város cégeinek gazdasági tevékenysége 1998-ig növekedett, ekkor jegyezték a legmagasabb évi forgalmat, 284 mil. USD. 1999-ben az évi forgalom 9,6%-kal esett (257 mil. USD), az enyhén csökkenő irányzat megmaradt a 2000-ben is (7,1%-os csökkenés az 1999-hez viszonyítva).

Év	A csíkszeredai kereskedelmi társaságok összforgalma, mil. USD
1997	219
1998	284
1999	257
2000	239

A fenti mutatót a Román Nemzeti Bank hivatalos középárfolyamán számolták. (1997 – 1 USD=7167 ROL, 1998 – 1 USD=8875, 1999 – 1 USD=15332 ROL, 2000 – 1 USD=21692 ROL). Megfigyelhető, hogy a kereskedelem biztosítja a legnagyobb forgalmat a város gazdaságában, 94 mil. USD a 239-es összértékből, következik az élelmiszeripar – 60 mil. USD, az építkezések – 16 mil. USD, a textilipar – 12 mil. USD, a feldolgozó ipar – 11 mil. USD és a fafeldolgozó és bútorgyártó ipar – 11 mil. USD. Egy millió USD fölötti nyereséget az élelmiszeripar (5 mil. USD) és a kereskedelem (3 mil. USD) valósított meg. A város két olyan iparággal rendelkezik, amelyeknek alapja a külkereskedelemből származó bevétel: a textilipar -9 mil. USD és a fafeldolgozó és bútorgyártó ipar – 6 mil. USD.

Évi forgalom, nyereség, exportból származó bevétel a különböző tevékenységi területeken

Tevékenységi terület	Évi forgalom	Nyereség	Bevétel exportból mil. USD
Nagykereskedelem	62	2	1
Élelmiszer-és dohányipar	60	5	
Kiskereskedelem	32	1	1
Építkezés	16	1	1
Textil-és készruhaipar	12	1	9
Feldolgozó ipar	11	1	
Fafeldolgozás és bútorgyártás	11		6
Kitermelőipar	9	1	
Szolgáltatások	7	1	
Gép-és szerszámgyártás	6		
Hulladék visszanyerés, energia-és vízelosztás	5		
Szállítás	4		1
Szállodák és vendéglők	2		
Mezőgazdaság és erdészet	1		
Informatika és kutatás	1		
Biztosítások, ingatlan-tevékenység	1		
Nyomdaipar	1		
Összesen	239	12	20

3.4. A munkaerő szerkezete

A munkaerő-foglalkoztatási index különleges jelentőségű a gazdasági fejlődés és a humán erőforrások fenntartható menedzsmentje tekintetében.

A munkaerő szerkezete

Tevékenységi terület	Alkalmazottak száma	%
Ipar	10.181	44,8
Mezőgazdaság	210	0,9
Kereskedelem	3.504	15,4
Építkezés	1.295	5,7
Szolgáltatások	1248	6,0
Bankok, személybiztosítások	536	2,3
Közigazgatás	1.084	4,7
Oktatás	1.752	7,7
Egészségügy	2.224	9,7
Mások	671	2,9
Összesen	22.705	100

A legtöbb alkalmazottat a nagyobb könnyű- és élelmiszeripari cégek (sörgyár, kenyérgyár, készruhaipar), valamint a kis- és közepes vállalkozások foglalkoztatnak, ez utóbbiak főként a fafeldolgozó- és építkezési szakterületen. A helyi és megyei közigazgatás közintézményei, illetve a szakminisztériumok helyi intézményei is nagy számú munkavállalót foglalkoztatnak.

Csúcszerepének meghatározó szerepe van a megye gazdaságában (a gazdasági mutató szerint 30,7%-os részesedése az ipari termelésben, 47,1%-os az exportált ipari termelésben, 32% az iparban alkalmazottak aránya).

A megyei összbefektetésekből a város részaránya 41,2%, amelyeket építési munkálatokra, gépek és technológiai felszerelésekre, szállítási eszközök beszerzésére stb. fordítanak.

Következtetések:

A város gazdaságának szerkezeti változása jó úton halad a piacgazdaság felé, a magántőkés gazdasági társaságok uralják a gazdasági életet, nagyszámú kis- és közepes vállalkozás létezik (olyan gazdasági társaságok, amelyek kevesebb, mint 250 alkalmazottal rendelkeznek). Megfigyelhető a független tevékenységek (65,3%-kal a 2000-es évhez viszonyítva), a családi vállalkozások (75%-kal 2000-hez viszonyítva), és a szabadfoglalkozásúak számának (44,7%-kal 2000-hez viszonyítva) jelentős növekedése.

Az Inkubációs és Innovációs Központ illetve a Kereskedelmi és Iparkamara erőteljes tevékenységet fejt ki, ez többek között továbbképző tanfolyamok szervezésében, adott tevékenységi területekre szakosodott kiállítások szervezésében, külföldi partnerekkel való üzleti lehetőségek közvetítésében nyilvánul meg. Hazai viszonylatban jelentős bankok és pénzügyi szervezetek képviseltetik magukat Csíkszeredában, biztosítva a gazdasági társaságok fejlődéséhez szükséges kedvező közeget.

Előnyök	Hátrányok
Az állami cégek privatizálása és a városi gazdaság szerkezetváltása befejezéséhez közeledik	A kis- és közepes vállalkozások esetén a tőkésítés elmaradása az infláció növekedése és a hitelekhez való nehézkes hozzáférés miatt
Változatos ipar	Nem megfelelő közúti infrastruktúra
A nagy veszteségtermelő hazai vállalatok hiánya	A kis-és közepes vállalkozások hatékony menedzsmentjének hiánya
Aktív magánkezdeményezés	A lohn-rendszer törekenysége
Az export fejlődése	Repülőtér hiánya a térségben
Az üzleti inkubátorház létezése, a Hargita megyei Kereskedelmi és Iparkamara valamint a nem kormányzati szervezetek erőteljes tevékenysége	
Kiterjedt pénzügyi-banki intézményhálózat	

4. HUMÁN ERŐFORRÁSOK

4.1. Demográfia és közegészségügy

4.1.1. A lakosság alakulása

- Csíkszereda állandó népessége enyhén csökken;

Év	Összesen	Nők (%-ban)
1995	46673	51,8
1996	46985	51,6
1997	46893	51,8
1998	46427	51,9
1999	46385	52,0
2000	45021	51,8
2001	45912	51,8

A város állandó népességének alakulása az utóbbi években (2001 júliusi adatok)

- A lakosság 51,8%-a nő, 48,2%-a férfi;

- A lakosság 83,0%-a magyar nemzetiségű, 16,2%-a román nemzetiségű, 0,5% roma lakosság, 0,1% német nemzetiségű, a maradék 0,2% más nemzetiségű (Forrás: 1992-es népszámlálási adatok);
- Felekezeti hovatartozás tekintetében a lakosság 74,1%-a katolikus, 14,8%-a ortodox, 7,7%-a református, 2,1%-a unitárius, 0,6%-a más keresztény egyházak híve, 0,7% más vallású (Forrás: 1992-es népszámlálási adatok);
- A város lakosságának átlagéletkora magasabb az országos és a megyei átlagnál. Az 1997-1999-es időszakban a megyében élő nők átlagéletkora 74,85 év volt, a férfiaké 66,28 év.

4.1.2. Natalitás, mortalitás, házasságkötések

A natalitás, a mortalitás és a természetes szaporulat alakulása Csíkszeredában 1996-2000 között

Év	Élve születettek száma (natalitás)	Halálozások száma (mortalitás)	Természetes szaporulat
1996	377	322	55
1997	444	322	122
1998	400	322	78
1999	446	312	134
2000	426	300	126

Természetes szaporulat szempontjából az 1999-es év volt a legkedvezőbb. Az utóbbi két évben csökkent az elhalálozások száma, az élve születettek száma és a természetes szaporulat szintén csökkenőben van. Összehasonlítva ezeket az adatokat a megyei és az országos adatokkal, elmondhatjuk, hogy Csíkszeredában a halálozási arány jóval kisebb, az élve születettek aránya kisebb, a természetes szaporulat pedig kedvezőbb (a 2000-es év kivételével, az utóbbi öt évben Hargita megye szintjén természetes fogyásról kell beszélnünk)

A városban csökkenőben van a válások és növekvőben a házasságkötések száma. A házasságkötések számának növekvő tendenciája ellentétes a megyében és az országban jegyzett csökkenéssel. A csecsemőhalandóság aránya kisebb, mint a megyében és mint a romániai megyék többségében.

4.1.3. Vándorlás

A lakosság vándorlása Csíkszereda szintjén 2000.07.01.-ig

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	
Csíkszeredai állandó lakhelyű lakosság	45807	46003	45920	45870	45785	45675	
Állandó vándorlás	Odavándorlás	730	678	584	541	454	606
	Elvándorlás	733	673	819	662	662	741
	Vándorlási mérleg	-3	5	-234	-121	-208	-135
Ideiglenes vándorlás	Odavándorlás	1772	1942	1964	1741	1705	1413
	Elvándorlás	906	960	991	1184	1105	1067
	Vándorlási mérleg	866	982	973	557	600	346

Az évek folyamán az állandó vándorlás mérlege negatív volt. 1997 után, (amely évben az elvándorlás a leg-erőteljesebb volt) a mérleg negatív értékei egyre jobban közelítenek a 0-hoz. 2000 július 1.-én a vándorlási mérleg elérte a –135 főt.

A fenti adatokat összehasonlítva a megye vándorlási mérlegével megállapíthatjuk, hogy Hargita megye mérlege az utolsó 6 évben negatív volt. Ezer lakosra számítva Csíkszeredában az odavándorlási arány 14,7, miközben a megyei arány csak 10,5; a városra számított elvándorlási arány 14,6, míg a megyei 12,5. Tehát, ami a migrációt illeti, Csíkszereda nagyobb fokú mobilitást mutat, mint Hargita megye, mind az elvándorlás, mind (és főképp) az odavándorlások számát tekintve.

1996-ban módosult az ideiglenes vándorlási mérleg pozitív értékének növekedése Csíkszereda városban. 982 főről az ideiglenes vándorlási mérleg 346 főre csökkent 2000 júliusára. Az odavándorlások csökkenése megyei szinten sokkal drasztikusabb, mivel 1999 után a vándorlási mérleg értéke negatív lett. A várost a megyével összehasonlítva, hangsúlyozhatjuk a nagy különbséget az ezer lakosra számított odavándorlási arányok között, azaz 30,9 ellenében 19,9, a város javára. Az elvándorlási arányok között nincsenek jelentős különbségek.

Csíkszeredában a 2000-es év végén a nemzetközi vándorlás mérlege, azaz az odavándorlások (36) és az elvándorlások (49) különbsége –13 fő. Az állandó vándorlási mérleg a be- és elvándorlások számát is magába foglalja.

Csíkszeredában és Hargita megyében ideiglenes lakhellyel rendelkező személyek 2001 január 1.-én

	Bevándorlás Összesen	Amelyből az állandó lakhely:			Bevándorlás városi környezetből	Amelyből az állandó lakhely:			Bevándorlás falusi környezetből	Amelyből az állandó lakhely:		
		Ugyanabban a megyében	Határmegyében	Más megyékben		Ugyanabban a megyében	Határmegyében	Más megyékben		Ugyanabban a megyében	Határmegyében	Más megyékben
Hargita megye	3210	2739	330	141	1107	918	102	87	2103	1821	228	54
Csíkszereda	1745	1394	214	110	638	505	67	66	1107	889	174	44
férfi	788	636	1237	72	316	247	26	43	641	511	101	29
nő	957	758	127	72	316	247	26	43	641	511	101	29

A Csíkszeredában ideiglenes lakhellyel rendelkező személyek életkora leginkább 15-19 év között mozog és Hargita megye falusi környezetéből származnak (16%). Közel kétharmadnak (64%) van állandó lakhelye falusi környezetben, 36%-nak pedig a határmegyékben. Egy más korcsoporthoz viszonyítva, a 20-29 éves fiatalokéhoz (a Csíkszeredában ideiglenes lakhellyel rendelkező személyek 30%-a), a származási környezet nem mutat jelentős különbséget.

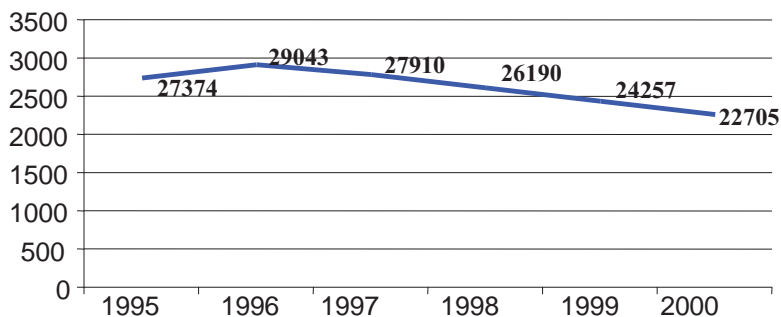
A megyei bevándorlások 55%-ának célpontja Csíkszereda, 45%-ának pedig Székelyudvarhely. A megye nagyobb városai tehát sokkal vonzóbbak, mint a falusi települések.

Csíkszereda marad a legfontosabb vonzásközpont a térségben élő tanulók és az aktív fiatal lakosság számára.

4.1.4. Aktív és inaktív lakosság

- 2001.01-01.-én a 18-62 évesek száma 32.047 személy Csíkszereda városában;
- 2000-ben a munkavállalók száma Csíkszereda összlakosságának 49,3%-át képviselte. Hargita megye szintjén ez az arány csak 40,9% volt;
- A munkavállalók száma folytonos és számottevő csökkenést mutat;

A munkavállalók számának alakulása az utóbbi években

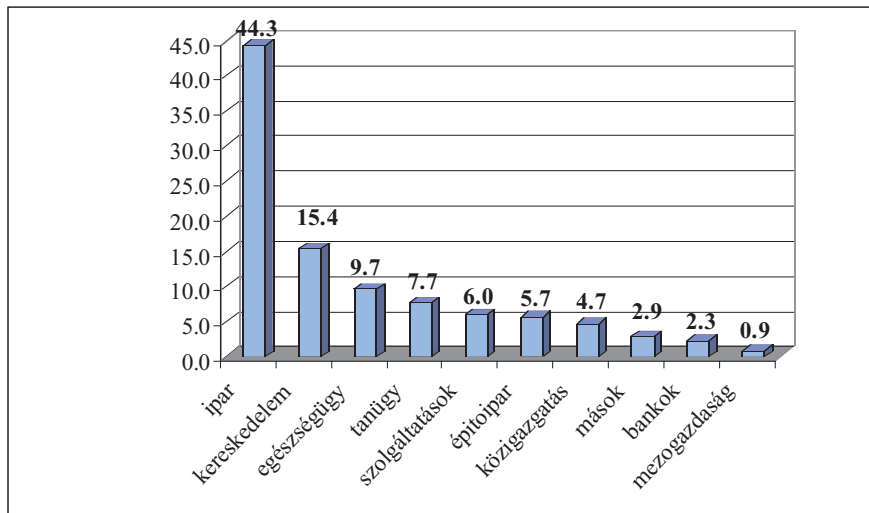
– 1999-től 2000-ig a munkavállalók száma a mezőgazdaságban és a kitermelőiparban felére csökkent (210 illetve 328 személy 2000-ben), mialatt a szállításban, raktározásban, távközlésben dolgozó munkavállalók száma megkétszereződött, 1.248 személyre;

– Az iparban dolgozó munkavállalók számának drasztikus csökkenése következett be 1998-ban, majd enyhén növekvő tendencia figyelhető meg, elérve a 10.181 személyt 2000-ben;

– A munkavállalók száma a feldolgozó és építőiparban hasonlít az ipar helyzetéhez, a 2000-es év végén 9.250 illetve 1.295 a munkavállalók száma;

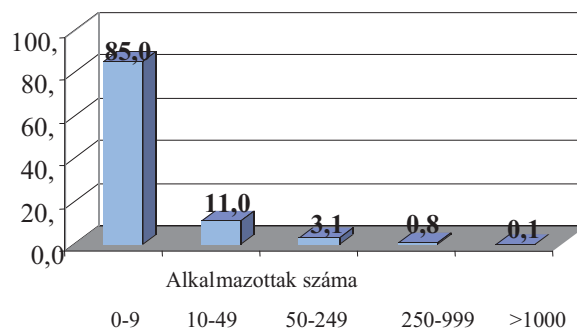
- 1997 után a kereskedelemben dolgozó munkavállalók száma állandó csökkenést mutat, elérve a 3.504-es számot a 2000-es évben;
- A közigazgatásban dolgozó munkavállalók száma csökken (1.235 személyről 1999-ben 1.084 személyre 2000-ben), mialatt az oktatásban dolgozó munkavállalók száma nő (1.698 személyről 1999-ben 1.752 személyre 2000-ben);
- A legtöbb munkavállaló, azaz az összlétszám 41%-a a feldolgozó iparban dolgozik, 15% a kereskedelemben, 10% az egészségügyben és a társadalombiztosításban, 8% a tanügyben, 6% az építőiparban, 5% a szállításban és kommunikációban, 5% a közigazgatásban.

A munkavállalók száma tevékenységi terület szerint (%)

A Hargita Megyei Kereskedelmi és Iparkamarától kapott statisztikai adatok szerint Csíkszereda városában 1.540 olyan kereskedelmi társaság van, amely a 2000-es évre az éves mérleget letette. Ezekből a statisztikákból kitűnik az a tény, hogy a kereskedelmi társaságok 85%-a (1.309 társaság) kevesebb, mint 9 munkakönyves alkalmazottal rendelkezik, a társaságok 11%-a (169 társaság) esetében az alkalmazottak száma 10-49 személy, a társaságok 3%-a (47 társaság) 50-249 alkalmazottal és a társaságok 1%-a (15 társaság) több, mint 250 munkakönyves alkalmazottal rendelkezik. A városban csak két olyan kereskedelmi társaság létezik, amelynek több, mint 1.000 alkalmazottja van, mindkettő a textilipar területén.

Az alkalmazottak számának megoszlása a 2000-es évben gazdasági mérleget letett vállalkozások körében

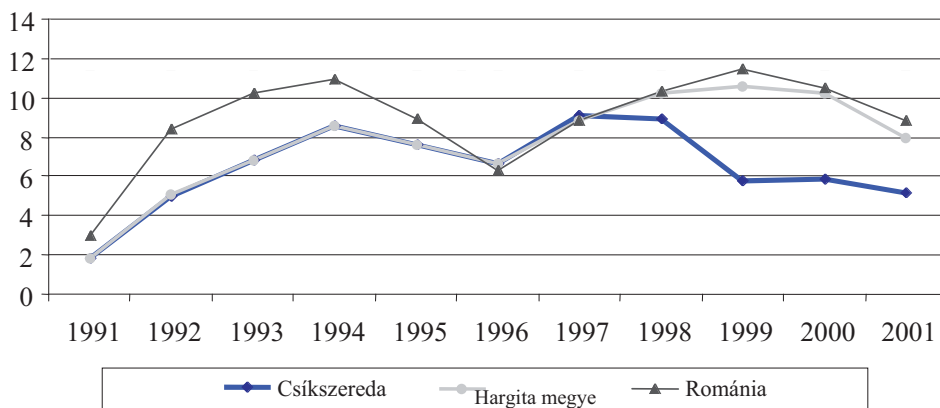

Mint kitűnik, Csíkszeredában a kereskedelmi és szolgáltató jellegű kis és közepes vállalkozások játszik a főszerepet.

A Hargita megyei Kereskedelmi és Iparkamarától kapott adatok arra utalnak, hogy a kereskedelmi társaságok 96%-ának 0-9 bedolgozó munkatársa van, 3,6%-ának 10-49 személy között, 0,4%-a pedig 50-250 bedolgozóval rendelkezik. A legtöbb bedolgozót alkalmazó cég a kiskereskedelem (a társaságok 26%-a) és a szolgáltatások (a kereskedelmi társaságok 20%-a) területén dolgozik.

Csíkszeredában a munkanélküliség aránya 1997-ben érte el legnagyobb értékét, (9,07%), ekkor túllépte a Hargita megyében (8,87%) és az országos szinten jegyzett munkanélküliségi rátát (8,8%). 1997 után a munkanélküliség 5,2%-ra csökkent, ez sokkal alacsonyabb, mint a megyei (8%) és az országos arány (8,8%).

A munkanélküliségi ráta alakulása 1991-2001 között

A munkanélküliség 2000-ig a 25 év alatti fiatalokat és a 35-45 éves korosztályt érintette leginkább. 2001-ben ez a tendencia megváltozott, a munkanélküliség majdnem ugyanolyan mértékben érinti a 18 és 55 év közötti valamennyi korcsoportot. A legjelentősebb változások a 45-55 év közötti korosztály esetében figyelhetők meg, a munkanélküliek száma 2000-től 2001-ig csaknem megkétszereződött.

2001-ben a legtöbb bejegyzett munkanélküli középiskolai végzettségű volt (az összmunkanélküliek 36%-a), őket követték a szakiskolát (31%) illetve az általános iskolát végzettek. (22%). A munkanélküliek 5%-a kevesebb, mint 8 osztályt végzett, 3%-a posztliceális és 3%-a egyetemi végzettségű. Az előző évekre hasonló arányok jellemzőek.

A Csíkszeredában bejegyzett munkanélküliek (1.675 személy) közül 46% nő, 54% férfi.

4.1.5. Egészségi állapot

Csíkszeredában a leggyakoribb elhalálozási okok a következők: szív-és érrendszeri betegségek; rosszindulatú daganatok; sérülések, mérgezések, balesetek; a légző-és emésztőképzőszülék betegségei. A nem fertőző betegségek okozta elhalálozás azt mutatja, hogy a közegészségügy legnagyobb gondját a szív-és érrendszeri betegségek, a rosszindulatú daganatok képezik, az elhalálozás értékei esetükben a legnagyobbak és jelenleg is növekvő tendenciát mutatnak.

A leggyakoribb krónikus betegségek a következők: magas vérnyomás alapú betegségek (1.589), vérszegénység, szívbetegség (1.459), daganatos megbetegedések (842), cukorbetegség (784), fekélybetegség (403), egyszerű golyva (254 megbetegedés), pszichés megbetegedések (248), agyi-érrendszeri betegségek (209) és krónikus tüdőbetegségek (154).

A ragályos betegségek okozta elhalálozás 2002-ben nem mutat olyan markáns növekedést és rendkívüli járványos megbetegedéseket sem jeleztek.

A közegészségügy külön gondját képezi a tuberkulózis, amely Hargita megyében is növekvőben van.

A munkafeltételek és a munkások egészségi állapota közötti összefüggéseket vizsgálva, megállapítható a szakmai megbetegedések növekedése az előző évekhez viszonyítva.

A kórházi ágyak száma az utóbbi években állandó maradt (1.008 drb.) ez 100 lakosonként 22 ágyat jelent. Hargita megye szintjén a kórházi ágyak aránya 100 lakosra számítva 8,7, tehát jóval alacsonyabb.

2000-ben az orvosok száma 186-ról 176-ra. Az előző években az orvosok száma nőtt. 2000-ben, az év végén

Csíkszeredában közel 4 orvos jutott 1000 lakosra számítva, szemben a Hargita megyei hasonló mutatóval (1,5). Az egészségügyi középkezelők száma 739, 16 személy ugyancsak 1000 lakosra számítva.

1999-ben 9 gyógyszertár működött a városban (ebből 8 magángyógyszertár). Ezenkívül 1 gyógyszerlerakatot, 26 orvosi rendelőt, 18 fogorvosi rendelőt és 4 fogtechnikai laboratóriumot tartottak számon.

Következtetések:

- A város lakossága enyhén csökken;
- A halálozási arány jóval alacsonyabb, mint a megyében vagy az országban;
- Az élve születettek száma és a természetes szaporulat csökken;
- A válások száma csökken;
- A házasságok száma nő;
- Az állandó vándorlási mérleg negatív, de értéke közeledik a 0 fele;
- Az ideiglenes vándorlási mérleg pozitív és csökkenő tendenciát mutat;
- A munkavállalók száma folyamatosan csökken;
- 2000-ben a munkavállalók a város összlakosságának 49,3%-át képviselték;
- A munkanélküliségi ráta sokkal alacsonyabb, mint a megyében vagy az országban;
- A lakosság egészségi állapota jó;
- Az orvosok és a kórházi ágyak aránya 1000 lakosra számítva sokkal magasabb, mint az ország más részein.

Előnyök	Hátrányok
Alacsony halálozási arány	Az állandó népesség számának csökkenése
A házasságkötések számának növekedések	Az élve születettek számának csökkenése
Pozitív ideiglenes vándorlási mérleg	A negatív állandó vándorlási mérleg
A munkanélküliségi ráta alacsony szintje	A munkavállalók számának csökkenése
A lakosság egészségi állapota	Nő a be nem jegyzett munkanélküliek száma
A környék főleg fiatal munkaerőjének a városba vonzása	Bizonyos területeken alacsony a szakorvosok száma

4.2. Szociális intézmények

Mivel Csíkszereda megyei jogú város, egyben Hargita megye székhelye is, több olyan intézménynek ad otthont, amelyek a megye lakosságának szociális gondjait hivatottak orvosolni. Kimondottan a városban a Polgármesteri Hivatal Szociális- és Gyámhatósági Irodája a támogatások legfontosabb központja.

A Polgármesteri Hivatal által 2000-ben nyújtott szociális támogatások:

A támogatás típusa	A havi támogatásban részesülő személyek ill. családok számának átlaga	Esetek száma	Érték (lejben)	Megjegyzések
Társadalmi segély	90,33 család	104 család	202 316 500	
Sürgősségi segély	13,41 család	113 család és 46 személy	81 433 483	48 roma gyereknek iskolai segély
Ingyenkonyha	191,83 személy	460 személy	512 746 913	59 683 184 a Riehen Egyesület részéről
Szülési járulék	15,58 személy	187 személy	70 285 000	Az Anyakönyvi Hivatal révén
Fűtési pótlék	2 932 család	14 670 család	3 269 619 185	
Elszállásolás az éjszakai menedékhelyen	11,1 személy	26 személy		
Személyi asszisztencia rokkant személyek számára	119	146	291257093	1 041 000 000 ISTH
Ingyenes városi közszállítás rokkant személyek számára	20	41	29 102 520	
Segély rokkant személyeknek	857	11	400 000 hó/ személy	ISTH

Több, városi székhelyű társadalmi intézmény az egész megyére, sőt ennél szélesebb körben is kiterjeszti tevékenységét. A Gyermekjogvédő Megyei Igazgatóság, a Rokkant Személyek Megyei Igazgatósága, a Csíkszeredai Börtön csupán néhány példa e tekintetben.

A Gyermekjogvédő Megyei Igazgatóság 1997-es megalakításakor 900 gyermeket vett nyilvántartásba és további 370 gyermeket helyezett el családoknál. Napjainkban egyértelműen bebizonyosodott, hogy az egykori gyermekotthonoknál sokkal előnyösebb és szakmailag megfelelőbb gondozási formákat alkalmaznak. Így jelenleg "mindössze" 365 gyerek van elhelyező központokban, 141 gyerek él családi jellegű otthonokban, 628-an nevelkednek helyettesítő családokban és 226 azon gyermekek száma, akiket a hivatásos szülő-asszisztensi hálózat keretében gondoznak. 2002. februárjában a megyében intézményes keretek között gondozott gyermekeknek mindössze 12,3 % volt csíkszeredai származású.

A városban közel 320 rokkant személy él, nagyrészüknél nem adatik meg az a lehetőség, hogy rokkantságukhoz alkalmazkodó munkahelyen dolgozzanak, így nincs lehetőségük arra, hogy önmaguk és a társadalom számára hasznos munkát végezzenek. Emiatt arra kényszerülnek, hogy kizárólag a rokkantségélyből tartsák fenn magukat.

A Csíkszeredai Börtön legnagyobb gondjai a túlszűfoltóság és a szakképesített személyzet hiánya, ezért jóval az európai gyakorlat alatt marad a büntetettek átnevelése. Jelenleg a csíkszeredai börtönben mintegy 500 foglyot őriznek, a csíkszeredai aránya 15%.

Következtetések:

Összességében kiterjedt és jól működő szociális hálóval rendelkezünk. A lakosság számára a legfontosabb a szociális intézményekhez való, bürokráciamentes hozzáférés.

A hiányosságok egyrészt infrastrukturális jellegűek (újabb épületekre és az eddiginél hatékonyabb információs hálózatra van szükség), másrészt a tevékenységek szakszerűbb lebonyolítása érdekében elengedhetetlenül fontos a humán erőforrás fejlesztése.

Előnyök	Hátrányok
A törvényesen társadalmi segélyre jogosultakat a Polgármesteri Hivatal anyagilag támogatja	A társadalmi intézmények infrastrukturális felszereltsége hiányos
A hátrányos helyzetű társadalmi csoportokat kiszolgáló intézményeknek viszonylag magas a száma	Nem kielégítő a társadalmi intézmények szakmai tevékenységeinek hatékonysága
Működik egy olyan alapítvány, amely munkát és otthont biztosít a gyermekotthonban fölnevelkedett fiatalok számára	

4.3. Vallásfelekezetek

Csíkszeredában és az egész csíki régióban a római katolikusok alkotják a legnagyobb lélekszámú vallásfelekezetet. Az 1992-es népszámlálás alkalmával 34 106 csíkszeredai lakos vallotta magát római katolikusnak. Az utóbbi évtizedekben nőtt a protestáns, a neo-protestáns és az ortodox hívek száma. A Református Egyház, a Román Ortodox Egyház, az Evangélikus Egyház, az Unitárius Egyház és a neo-protestáns felekezetek több intézménnyel képviseltetik magukat. Itt található többek között a Római Katolikus Segédpüspöki Hivatal, a Hargita és Kovászna megyei Ortodox Püspökség stb. Az egyházak vallásos tevékenységükön túl más vonatkozásokban is résztvesznek a helyi társadalom életében. Nevelőmunkájukat és szociális feladatvállalásukat elősegítik a vallási felekezetek rendelkezésére álló, egyre gazdagodó infrastrukturális alapok (intézmények, épületek, földek) valamint azok a humán erőforrások, amelyek együttesen a városi közösségfejlesztési stratégiák szerves részét képezhetik.

Következtetések:

Majd mindegyik csíkszeredai lakos valamilyen vallásfelekezethez tartozónak vallja magát. A vallásfelekezetek hirdette erkölcsi normák és a vallott értékrend számos tekintetben alapja a város fejlődésének.

Előnyök	Hátrányok
Elő és változatos vallásos élet, a vallásfelekezetek viszonylag nagy száma	A közös, ökumenikus programok alacsony száma a városban

4.4. A polgári társadalom

Az utóbbi évek előremutató változásai közé sorolható az a tény is, hogy egész sor civil szervezet jött létre a városban, a társadalmi-kulturális élet legkülönbözőbb területein fejte ki tevékenységüket. Az évek során több szervezet is bizonyított, tevékenységük a lakosság számára jelentős anyagi illetve erkölcsi haszonnal járt. Városunkban ezek a szervezetek többek között az oktatás, a környezetvédelem, a közélet, a művelődés területén tevékenykednek, állampolgári felkészítőket tartanak, támogatást nyújtanak a kis- és közép vállalkozásoknak. Ugyanakkor igen fontos tevékenységi területük a szociális- és karitatív munka.

Következtetések:

Az utóbbi években egyre nagyobb szerepet kapnak a városban működő civil szervezetek, néhányan közülük szakszerű programjaik révén már nemzetközi hírnévre tettek szert. Jó példa erre a Polgártárs Alapítvány, amely egyik fő támogatója a romániai civil szervezetek környezetvédelmi programjainak.

Előnyök	Hátrányok
Az aktív szervezetek programjainak fontossága és nagy száma	A civil szervezeteket nem ismerik eléggé a köztisztviselők, a helyi társadalom.
	Anyagi természetű gondok
	Nincsenek megfelelőképpen kihasználva a civil szervezetek, a helyi közösség és a közigazgatás közötti kommunikációs lehetőségek

4.5. Romák a közösségben

Az 1992-es népszámlálás alkalmával a város lakosságának 0,5 %-a vallotta magát roma nemzetiségűnek. Gondjaik egyben országos gondok is. Igen hiányosak még az etnikum mindennapi életével, társadalmi-kulturális értékeivel kapcsolatos ismeretek, továbbra is gyakoriak az előítéletek, amelyek megakadályozzák a kölcsönös megismerést, illetve a kölcsönös tiszteletet.

Még az sem világos teljesen, hogy ki számára jelentenek gondot a romák: saját közösségük vagy általában a társadalom számára? Kérdések egész sora tevődik fel: milyen típusú gondokkal találjuk szembe magunkat? Szociális vagy kulturális gondokkal? Nevelési-oktatási vagy gazdasági kérdést kell kezelünk?

Következtetések:

A jelenlegi helyzetből kiindulva adódik a következtetés: a városunkban élő romáknak nyújtható segítség elsősorban annak az esélynek megadását, kialakítását jelenti, hogy a közösség tagjai részt vehessenek a különböző oktatási és szakképzési programokban. A roma közösség gondjainak megoldása között elsődleges szerepet játszik a munkahelyek létesítése, elsősorban a munkanélküliek vagy a még soha nem alkalmazottak számára. Ezzel párhuzamosan nélkülözhetetlen a munkahellyel nem rendelkezők bevonása a különböző szakintézmények által indított szakképzési tanfolyamokra.

Előnyök	Hátrányok
Roma tanulók számára létesített osztályok, ahol a gyermekek sajátos körülmények között tanulhatnak	Alapvető hiányosságok a roma gyerekek iskolai- és iskolás kor előtti nevelésében és oktatásában
	Többben csupán munkanélküli- vagy szociális segélyből tartják fenn magukat és családjukat.

4.6. Közbiztonság és társadalmi béke

Noha az utóbbi években nem csökkent jelentős mértékben a városunkban elkövetett kihágások és bűncselekmények száma, az alaposabb elemzés mégis azt mutatja, hogy a közbiztonság terén pozitív eredményekről számolhatunk be. A Csíkszeredai Rendőrség 2001. évi adatai szerint a kihágások túlnyomó részét a közlekedésrendészeti törvények megszegése terén tapasztalták (9856 kihágás a 12 100 összesből), viszont megállapítható a súlyos közúti balesetek számának jelentős csökkenése. Az említett időszakban 472 személy összesen 949 bűncselekményt követett el, 68 személyt közülük gyanúsítottként vagy vádlottként letartóztattak. A kiskorúak száma a gyanúsítottak között viszonylag állandó. Probléma marad továbbra is az a tény, hogy sok kihágást és bűncselekményt szeszes ital hatása alatt követtek el, nem egyszer családi környezetben.

A magyar nemzetiségű tisztek és altisztek száma az elmúlt időszakban sem nőtt jelentősen a városi rendőrségen. A magyar nemzetiségű állampolgárok továbbra is igen kis mértékben vesznek részt a Belügyminisztérium által szervezett képzési formákon.

Előnyök	Hátrányok
A súlyos közúti balesetek számának csökkenése	Az utóbbi évtized társadalmi-gazdasági változásai negatív mellékhatásainak következtében szükségessé vált a társadalmi béke megszilárdítása
Pozitív eredmények a közbiztonság terén	

Következtetések:

A város közbiztonságát folyamatosan kell erősíteni, a társadalmi békét meg kell szilárdítani. Ez nem kizárólag a biztonsági szervek hatásköre, hanem a város minden lakosának erkölcsi felelősségvállalását is jelenti, a stabilitás egyik legfontosabb eszközeként.

5. OKTATÁSI RENDSZER, KULTÚRA, SZABADIDŐ

5.1. Oktatás és nevelés

CsíkSZereda oktatási intézményrendszere nagymértékben az egyetem előtti oktatásra korlátozódik. Jelenleg 40 oktatási egység működik az óvodától a posztliceális és szakmai oktatás szintjéig, a következő megoszlás szerint: 11 óvoda, 8 napközi otthon, 10 általános iskola, 2 elméleti líceum, 1 művészeti líceum, 4 szakiskola-csoport, 1 kiegészítő szakiskola fogyatékosok számára és 1 egyházi líceum.

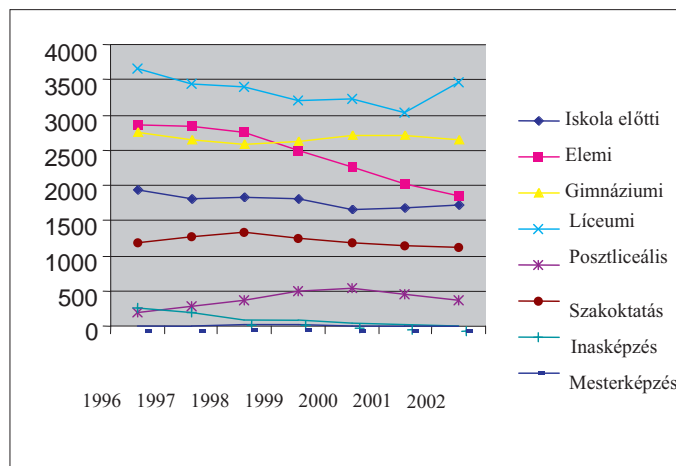
Noha az oktatási egységek száma az utóbbi 5 évben nem változott, az osztályok száma a tanulók számának folyamatos csökkenése következtében csökkenő irányzatot mutat.

	1995-1996	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	2001-2002
Osztályok száma	531	541	558	546	552	512	511
Tanulók száma	12818	12463	12383	11980	11608	11041	11165
Tantestület száma	1054	1075	1047	1024	1087	979	947

A tanulók számának enyhe csökkenése a negatív népességszaporulat következménye. Ez a demográfiai jelenség országosan általános tendencia, az oktatási reform és a helyi oktatási stratégiák szempontjából viszont olyan kihívást jelent, amelyre megfelelő választ kell kidolgoznunk.

Az oktatási rendszer különböző szintjein résztvevő tanulók számának fejlődési dinamikája

Szint/Év	1995-1996	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	2001-2002
Iskola előtti	1925	1814	1821	1789	1663	1683	1728
Elemi	2851	2840	2748	2497	2260	2014	1841
Gimnáziumi	2754	2636	2590	2618	2717	2716	2640
Líceumi	3646	3433	3401	3208	3222	3029	3467
Posztliceális	203	271	376	494	529	445	362
Szak	1184	1268	1328	1254	1174	1132	1127
Inasok	255	201	90	82	43	22	0
Mesterek	0	0	29	29	0	0	0
Összesen	12818	12463	12383	11980	11608	11041	11165

Egyértelmű, hogy az elkövetkezőkben az oktatás és nevelés fejlesztésének a minőség és teljesítmény növelésére kell összpontosulnia. A közoktatás kihívása, hogy minél több tanulót készítse elő és vezessen be a felsőoktatásba, felkészítve a fiatalokat a tudásalapú társadalomban való helytállásra, képzettségüket az óhajtott életszínvonalból eredő elvárásokhoz igazítsa.

A közoktatásunkban résztvevő tanszemélyzet nagymértékben szakképzett oktatókból áll, jelenleg az oktatók 83,7%-a az elfoglalt állásnak megfelelő képzettséggel rendelkezik. A legtöbb helyettesítő az óvodákban, napközi otthonokban és a művészeti líceumban dolgozik.

Csíkszeredában a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének intézményi jelenléte és programjai, az Apáczai Csere János Pedagógusok Házának szakmai rendezvényei meghatározó módon hozzájárultak a helyi pedagógus társadalom magas szakmai igényességének kialakulásához és a pedagógusi életpálya iránti hivatásszerű elköteleződéshez. A Bolyai Nyári Akadémia révén Csíkszereda ma már a hazai magyar pedagógus társadalom szakmai továbbképzésének központja.

Csíkszereda lakosságának nemzetiségi megoszlása tükröződik az oktatási rendszer szerkezetében is. Az igényeknek megfelelően párhuzamos magyar és román tannyelvű osztályok működnek az oktatás minden szintjén. A 40 egyetem előtti oktatási intézményből 13 vegyes (4280 tanuló), 2 román tannyelvű (1698 tanuló) és 25 magyar tannyelvű (5187 tanuló) intézmény.

A város oktatási intézményei viszonylag jó infrastrukturális körülményekkel rendelkeznek. Az elmúlt két évtizedben épült iskolákat leszámítva azonban az iskolák évszázados, régi épületekben működnek. A szűkös oktatási felület miatt az általános iskolák két váltásban, átmeneti zsúfoltsággal küszködnek, a demográfiai mutatók várható alakulása viszont nem indokolja az iskolaépítési beruházásokat. Az oktatás eszközállománya nagyjából elavult, a fejlesztés adományokon és esetenkénti, alkalmi pénzügyi támogatáson alapszik.

Előnyök	Hátrányok
A képzett tanszemélyzet magas aránya	Az iskoláskorú lakosság számának csökkenése
A tanulóikat felsőoktatásban folytató végzősök számának növekedése	A képzetlen tanügyi személyzet nagy száma román nyelv és irodalom, magyar nyelv és irodalom, idegen nyelv és irodalom szakokon
A tanulóikat félbeszakító tanulók kis aránya	A tanszerek, taneszközök, oktatási segédletek elavultsága
A tanulók magas részvételi aránya az órákon	Az általános iskolák túlszűfolttsága
Az iskolák vezetésének professzionalizmusa	
Magas szakmai színvonal és szakmai erkölcs	Az oktatási rendszer merevségétől és túlterheltségétől való függőség
Nyitás új nevelési technológiák és módszerek felé	A pedagógus pálya nem vonzó a fiatalok számára, az alacsony bérezés miatt
Kiépült nevelési tanácsadói és iskolapszichológiai hálózat	A helyi szintű továbbtanulás lehetőségeinek hiánya
Együttműködés és partnerség az oktatási intézmények és civil szervezetek között	Nem megfelelő összhang az oktatási kínálat és kereslet között
A város oktatási központ jellege a térségben	A tanárok alacsony társadalmi megbecsültsége

Az utóbbi évtized társadalmi-gazdasági változásai következtében szükségessé vált új oktatási formák bevezetése, amelyek megfelelnek a munkaerőpiac követelményeinek és illeszkednek ahhoz a fejlett világban érvényesülő trendhez, hogy növekszik az oktatásban eltöltött évek száma és ezzel összefüggésben nő az oktatási/képzési folyamatban sokoldalúan képzett, hasznosítható tudással rendelkező, változásokhoz is alkalmazkodni képes végzősök aránya.

Az elmúlt rendszer szakközépiskolái és ipari líceumai, amelyeket elsősorban a Csíkszereda vonzáskörzetéhez tartozó vidéki tanulók látogattak, átszerveződtek és átméreteződtek, egyesek profilt váltottak. A szakoktatásban örvendően megnövekedett a szolgáltatás jellegű szakirányok aránya, a műszaki/ ipari szakirányok rovására.

A posztliceális és szakoktatás felszálló ágban van, jelenleg 362+1127 tanuló 11+24 szakirányon tanul, a következő megoszlásban:

Posztliceális oktatás

Szakosodás	Osztályok száma	Tanulók száma
Turisztikai ügynök - idegenvezető	1,00	12
Kereskedelmi egységek asszisztens-menedzsere	2,00	54
Ügyvezető asszisztens	2,00	38
Ruhatervező	1,00	27
Építészeti-műépítészeti rajzoló	2,00	28
Elektronikus, számítástechnikai hibaelhárító	1,00	20
Banktisztviselő	2,00	45
Környezetvédelmi laboráns	1,00	20
Épületrestaurátor-tervező	1,00	12
Erdésztechnikus	2,00	54
Ügyvezető-asszisztens	2,00	52
Összesen	17,00	362

Szakoktatás

Szakosodás	Osztályok száma	Tanulók száma
Ruhakészítő	3,00	29
Cipőkészítő	2,00	15
Épületasztalos	4,00	39
Tájépítő virágkertész	1,00	15
Közétkeztetés; Turizmus és kapcsolódó tevékenységek	6,00	159
Kereskedelem és szolgáltatások	5,00	113
Erdészet, vizek és környezetvédelem	1,00	20
Építés és közmunkálatok	6,00	148
Élelmiszeripar	1,00	24
Szerelő-, karbantartó és javító gépész a gépgyártóiparban	1,50	35
Gépészet	3,00	81
Tejipari preparátor	1,00	22
Intarziaszobrász	0,50	7
Esztergályos	1,50	39
Hegesztő	0,50	13
Tapétázó	1,50	32
Asztalos	5,00	100
Autófestő-bádogos	3,50	88
Kötőmunkás	3,00	57
Közétkeztetés; Turizmus és kapcsolódó tevékenységek	1,00	17
Kereskedelem és szolgáltatások	2,00	29
Ruhakészítő	4,00	29
Gépészet	1,00	10
Asztalos	1,00	6
Összesen	59,00	1127

Az utóbbi évekig szinte teljesen hiányzó szakosító képzések és a felsőoktatás gyors fejlődésnek indultak, érvényre juttatva a város lakosságának tanulási, szakképzési óhaját, a város oktatói bázisa, értelmisége és a civil szervezetek közötti aktív partnerség biztató megvalósulásaként.

Jelenleg városunkban működnek és nagy megbecsülésnek örvendenek egyes nagymúltú hazai és magyarországi egyetemek távoktatási, kihelyezett képzési programjai csíkszeredai központokkal:

<i>Pro Agricultura Hargitae Universitas Alapítvány</i>	agrármérnöki, erdészet, angol nyelv, szociál-pedagógia, vadgazdálkodás
<i>Babes-Bolyai Egyetem</i>	informatika
<i>George Baritiu Magánegyetem</i>	jog, közigazgatás, menedzsment
<i>Lucian Blaga Egyetem</i>	a helyi közigazgatás menedzsmentje

A SAPIENTIA Erdélyi Magyar Tudományegyetemhez tartozó csíkszeredai karok létrehozásával 2001-től városunk valóban egyetemi várossá vált.

A jövő szakembereinek képzése céljából létrehozott nappali tagozatos magánintézmény, az indulás előnyeivel, a III. évezred kihívásainak és elvárásainak eleget téve tervezi és kívánja betölteni küldetését. Képzési kínálatát a fenntartható fejlesztés alapelveit szem előtt tartva dolgozta ki: környezetgazdálkodás, vidékfejlesztés, környezetmérnöki, élelmiszermérnöki, könyvelés és gazdasági informatika, román nyelv és irodalom – angol nyelv és irodalom.

Az egyetem nyitott az európai perspektívák felé, célul tűzte ki, hogy a régió tudásközpontjává, Csíkszereda és környéke társadalmi-gazdasági felemelkedésének meghatározó tényezőjévé váljék.

A helyi felsőfokú oktatás fejlődése a város előrehaladásának elengedhetetlen feltétele. Folyamatosan növekszik az elméleti líceumok azon végzőseinek száma, akik tanulmányaikat folytatni akarják, noha a felsőoktatás a magas költségek miatt a lakosság adott része számára egyre kevésbé elérhető. Mivel a hagyományos egyetemi központok nagy távolságokra vannak városunktól, erre a gondra a válasz a csíkszeredai egyetem létrehozása és fejlődésének támogatása volt.

Az informális oktatás természetesen a piaci igények és a rendelkezésre álló források függvényében is alakul.

Elsődlegesen a keresett és ún. felkapott, jó elhelyezkedési távlatokkal bíró szakmákat kell említenünk Ezek a képzési és szakosodási programok fizetési, tandíjas oktatás formájában vannak jelen az oktatási piacon, (a számítógép-kezelés, könyvelés és ügyvitel, idegen nyelvek, stb.). A képzéseket egyrészt minősített intézmények, másrészt szakosodott, az illetékes minisztériumok által engedélyezett magáncégek szervezik.

A rendelkezésre álló erőforrások függvényében a civil szervezetek széleskörű informális oktatási-nevelési tevékenységet fejtenek ki illetve képzési programokat valósítanak meg, olyan területeken, mint a nemzetiségek közötti együttélés, tolerancia, környezetvédelem, növényvédelem, a kulturális örökség védelme, különböző tematikus programok: a globalizáció, az információs társadalom, európai integráció különböző vonatkozásai stb.

Fontos ezeknek a képzési programoknak a támogatása, hogy sikerüljön célkitűzéseiket megvalósítani, túllépniük a szervezési keret instabilitásából és az anyagi bizonytalanságból adódó nehézségeiken.

Következtetések:

A társadalmi-gazdasági változások következtében változik az oktatási rendszer szerkezete és lépést kell tartania a gyorsan változó kor követelményeivel. Mivel városunk elkötelezte magát a piacgazdaság-típusú fejlődési modell mellett, vállalva ennek társadalmi teherterheit, mind a formális, mind az informális oktatásnak ehhez a fejlődési irányhoz kell alkalmazkodnia, felkínálva mindazt, ami a fenntartható fejlesztés távlatában ráhárul. Az oktatási rendszer, a továbbtanulási lehetőségek, a város képzési kínálata a fiatalság csíkszeredai itthontartásának elsőrangú tényezője kell legyen, a humán erőforrás-alap minőségének emelője.

Ennek érdekében szükséges:

- a fiatalok képzettségi szintjének növelése
- az oktatási rendszer moduláris szerkezetű, folyamatosan egymásra építhető és átjárható rendszerű fejlesztése
- a posztliceális-, a szakmai és egyetemi oktatás megtervezése az oktatási piac elvárásai szerint
- rugalmas, a gyakorlati alkalmazhatóság felé irányuló oktatási formák bevezetése az elméleti-akadémikus szférában maradással szemben
- a várható gazdaság-fejlesztési forgatókönyveknek megfelelő, azokhoz alkalmazkodó új képzési formák kidolgozása, az oktatástervezés közelítése és megfeleltetése a gazdasági és társadalmi fejlődési folyamat célrendszeréhez
- a város értelmiségi, szellemi, intézményes és logisztikai erőforrásainak bevonása a gazdasági-és humántőke vonzásterébe.

5.2. Művelődés és kultúra

Csíkszereda a Székelyföld erős kulturális központja. A művelődési intézmények, iskolák, civil szervezetek helyi tradíciókra és korszerű igényekre támaszkodó rendezvényei nem csupán országos elismerést szereztek a városnak, hanem hírük a határon túlra is eljutott.

5.2.1. A város kulturális intézményei

Csíkszereda Helyi Tanácsa jelentős szerepet vállal a kulturális intézmények és rendezvények támogatásában, a szervezőmunkában. A hatáskörében működő Kulturális Iroda összefogja és megszervezi a városi költségvetésből támogatott kulturális intézmények tevékenységét. Havonta ingyenes kulturális programfüzetet jelentet meg "Panoráma" címmel, továbbá évente kiadja Csíkszereda város kulturális évkönyvét.

A város költségvetéséből kultúrára elkülönített pénzüsszegek százalékos aránya

Év	Helyi költségvetés	A kultúra részére elkülönített összeg
1999	100,00%	11,50%
2000	100,00%	6,30%
2001	100,00%	8,20%

A Csíki Székely Múzeum a város egyik jelképértékű épületében, a Mikó várban található. Az 1930-ban létesített, gazdag népművészeti és egyházi gyűjteménnyel rendelkező múzeum kiállításai fontos szerepet játszik Csík térség bemutatásában. A Mikó vár olyan rangos kulturális rendezvényeknek nyújt otthont, mint az 1980-ban elindított Régizene fesztivál, tudományos előadások, koncertek, szabadtéri színházi előadások stb. A múzeum rendkívül gazdag képzőművészeti gyűjteménnyel rendelkezik (207 művésztől 7751 alkotás, amelyek közül megemlíthető Benczédi Sándor, Gy.Szabó Béla, Nagy Imre stb.). A gyűjtemény megfelelő feldolgozása (digitalizálása, katalógizálása, osztályozása) a térségben egyedülálló, reprezentatív állandó képzőművészeti kiállítás alapját képezhetné. A Csíki Székely Múzeumhoz tartozik a Zsögödben található Nagy Imre Galéria és Nagy Imre Emlékház. A neves festőművész teljes hagyatékát örökölte a város. Sajnos, a környék egyik legteljesebb múzeumi kollekciójaként számon tartott örökség továbbra is a város kulturális és turisztikai szempontból ki nem használt értékei közé tartozik.

A régi könyvek gyűjteménye 6637 leltári tárgyat tartalmaz, könyveket és nyomtatványokat. A csíksomlyói ferences kolostor könyvtára Erdély egyik legértékesebb és leggazdagabb középkori egyházi gyűjteménye, a Székelyföld könyvkultúrájának, művelődéstörténetének legrégebb könyvtári műemléke (5042 könyv, ebből 89 ősnymtatvány). A könyvgyűjtemény másik értékes pillére az egykori csíksomlyói Katolikus Gimnázium könyvállománya (1100 kötet). Megemlítendő a Kájoni Kódex, szerzője Kájoni János (1629-1687) az első nyomda alapítója Csíksomlyón.

Az ősnymtatványok, XV. századi kéziratok, későbbi századok nyomtatványai, a fragmentagyűjtemény elsősorban a kutatás számára szolgálnak forrásanyagul, de a szélesebb látogatóközönség számára is több régikönyv kiállítást rendezett már a múzeum.

A néprajzi gyűjtemény a történeti Csíkszék néprajzi tájegységeinek anyagi és szellemi kultúráját, hagyományos népi életét mutatja be. Ma a gyűjteményben 8955 tárgy található, anyaguk szerinti csoportosításban a következő gyűjteményeket alkotják: fa-, fém-, kerámia-, üveg-, porcelán-, csont és szaru, tojás-, és textilgyűjtemény.

A szabadtéri gyűjteményt a múzeum mögötti 2 ha területen hozták létre 1970-1978 között, a népi épített örökség mentése, védelme céljából. A hat parasztházból, egy gabonásból, egy kerek kútból és 15 és fél székelykapuból álló szabadtéri gyűjtemény sorsáról több terv, elgondolás született, amelyek közül támogatandó az, hogy sajátos funkciójuk legyen a hagyományos életterükből kiragadott építményeknek.

Csiki Játékszín. A színház 1999-ben nyitotta meg kapuit, a Szatmári Északi Harag György Színház színészeivel együttműködve, részben önkormányzati, részben befogadó színházként. Az intézmény más hazai és külföldi színjátszó csoportoktól meghívott rendezőkkel, koreográfusokkal, színészekkel dolgozik, hozzájárulva a város szellemi-kulturális életének gazdagításához.

A színházi előadások és a bérlettel rendelkezők száma növekvő mind a városban, mind a megye más térségeiben

Évad	Bérletesek száma	Előadások száma	Nézők száma
1999-2000	1300	80	20000
2000-2001	2600	104	25000
2001-2002	3000 (Csíkszeredában) + 2000 (máshol)	-	-

A Hargita Székely Nemzeti Együttes három évtizedes múltat tekint vissza, nagy népszerűségnek örvend nemcsak a régióban, az országban, hanem határainkon túl is. Tíz éve működik hivatásos együttesként. Évente több, mint 150 előadást tart, képviseli a várost és a megyét, számos hazai és külföldi turnén mutatva be a régió élők hagyományait, népi táncait és zenéit. Részt vettek a Hannoveri EXPO 2000-en, Kárpát-medencei és Nyugat-európai (Svédország, Ausztria, Németország) turnékon. Az együttes tagjai fontos szerepet töltenek be a népi hagyományok megőrzésében és megtartásában: fesztiválokat, népi táncfőesteket, táncfőesteket szerveznek, néptáncot és népzenei oktatnak a csiki falvakban, utánpótlás-neveléssel foglalkoznak. Az együttes nevéhez fűződik a hagyományos "Prímások Találkozója" megszervezése. Ennek az országban egyedülálló rendezvénynek a célja az autentikus népzene tudományos gyűjtése és archiválása, a legjobb erdélyi prímások részvételével. Ily módon az együttes birtokában gazdag és értékes népzenei hangzóanyag található, melynek kiadása folyamatban van.

A Hargita Megyei és Városi Könyvtár. Csíkszereda városnak egyetlen közkönyvtára van, amelynek éves költségvetését Csíkszereda Helyi Tanácsa (80%) és Hargita Megye Tanácsa (20%) biztosítja. A könyvtár állománya 230.000 könyvet tartalmaz, és 70 folyóirat előfizetéssel rendelkezik. A könyvek beszerzése mellett hangsúlyt fektet az audiovizuális dokumentumok gyűjtésére is. 2000-ben az olvasók száma 11%-kal nőtt, a kikölcsönzött dokumentumok száma 6,5%-kal, naponta átlagban 221 olvasót jegyeznek be. A könyvtárak közötti regionális együttműködés érdekében számítógépes hálózat létrehozását szorgalmazzák. Az intézmény kiállításokat, szimpóziumokat, szakképesítő tanfolyamokat szervez. A közkönyvtáron kívül a városban még 36 különböző könyvtár található (iskolai könyvtárak, szakkönyvtárak, stb.). Jelenleg a Sapientia Egyetem könyvtárának kialakítása és bővítése folyik. Tekintettel arra, hogy a diákok számának növekedésével nő a könyvtár szerepe, megoldásra vár a helyiségek kérdése: a megyei és a városi könyvtár, saját székhellyel nem rendelkezvén, a Szakszervezetek Művelődési Házától bérel helyiségeket. A dokumentációs, történelmi-művészeti és gyermekrészlegek a Mikó várban találhatóak. Egyelőre, a helyhiány miatt, korlátozott a dokumentumokhoz való hozzáférés, továbbá szükséges a könyvtári szolgáltatások bővítése.

5.2.2. Kulturális intézményeket működtető épületek.

– A Városi Művelődési Ház a Csíki Játékszín és a Hargita Székely Nemzeti Együttes székhelye. A terem befogadó képessége 400 személy.

– A Szakszervezetek Művelődési Háza – befogadó képessége 724 hely. Az épület több intézménynek, szervezetnek, klubnak biztosít bérelhető felületet. A Márványteremben kiállítás megnyitók, találkozók, könyvbemutatókat szerveznek. Az épület fontos szerepet játszik a fiatalok szabadidős tevékenységében: sport, diszko, koncertek stb.

– A Hargita Megyei Kulturális Központ és a Művészeti Népiskola egyazon épületben található. A Megyei Kulturális Központ – a Megyei Tanács kulturális intézményeként – elsősorban a megye műkedvelő és hagyományőrző rendezvényeire helyezi a hangsúlyt, pályázati rendszerrel támogat intézményeket, iskolákat, szervezeteket, egyesületeket, de együttműködik Csíkszereda város kulturális intézményeivel is. A központ 50 személyes konferenciatermében tudományos ülészeket, szakképesítő tanfolyamokat tartanak. A Művészeti Népiskola 22 tanárt foglalkoztat, 500 tanulóval működik a zene, a klasszikus és népi tánc, a képzőművészet, a faművészet (19 különböző terület) területén.

– Más kulturális tevékenységet kifejtő intézményt magába fogadó épületek: Kriterion Ház, Tanulók Háza, Miron Cristea Kulturális Központ, Transilvania Mozi, Jakab Antal Tanulmányi Ház, Apáczai Csere János Tanulmányi Központ.

5.2.3. Képzőművészet, galériák

Csíkszereda egyike a saját képzőművészeti programmal rendelkező városoknak. A Hargita Visual Art Egyesület kezdeményezte, a Helyi Tanács által elfogadott és támogatott program lehetővé tette igényes katalógusok kiadását, amely hozzájárult a város képzőművészeti életének széles elismertségéhez. Csíkszereda ismert képzőművészeiről, magas színvonalú kiállításairól, amelyeket gyakran szerveznek meg a város képtáraiban. A Hargita Visual Art – a csíkszeredai és Hargita megyei képzőművészek egyesülete – részt vesz külföldi alkotótáborokban, rangos kiállításokra kap meghívót, és fogad külföldi művészeket táborokba és kiállításokra.

A városban négy képtár (Virág utcai Képtár, Golden Gallery, Kriterion Képtár, Nagy Imre Képtár) és több kiállító terem működik (Szakszervezetek Művelődési Háza, Városi Művelődési Ház).

Virtuális galériák:

CsíkiGALéria: www.topnet.ro/artgallery/

Golden Gallery. www.syrinx.ro/galeria/

5.2.4. Zene

Csíkszeredában a következő kórusok és zenei együttesek működnek: Sarkadi Elek kórus (112 éves múlttal), Harmónia Kórus, Csíki Kamarazenekar (a Nagy István Művészeti Líceum tanárainak és tanulóinak zene- és ének-kara) és az "ARSIS Gitártrío" klasszikus gitár együttes. A város zenei életét gazdagító zenei formációk külföldön is elismertek. Koncertjeik, hangversenyeik, a klasszikus zenét népszerűsítő előadásorozataik sajnos egyelőre elég kis számú közönséget vonzanak.

5.2.5. Kiadók

Csíkszereda városában hat kiadó működik (Pallas-Akadémia Kiadó, Pro Print, Státus, Hargita, Alutus és Neptun kiadók), amelyek az elmúlt évben több, mint 300 kötetet adtak ki.

5.2.6. Írott és elektronikus sajtó

A városban két megyei napilap szerkesztősége működik: Hargita Népe és Adevărul Harghitei. Heti vagy havi rendszerességgel több tájékoztató és szórakoztató jellegű lap és reklámújság is megjelenik.

Helyi tudósítók tájékoztatják a regionális és országos lapokat: Krónika, Romániai Magyar Szó, Erdélyi Napló. Havi lapot jelentet meg Csíkszereda Városi Tanácsa és Polgármesteri Hivatala.

A Hargita Kiadónál jelenik meg havonta a Székelyföld kulturális folyóirat, amely a város és térség íróinak, költőinek, a művészeknek és általában az értelmiségieknek fontos fóruma.

A helyi elektronikus sajtó képviselője a helyi televízióadó, a Csíki TV, négy rádióállomás, Uniplus, Mix FM, Radio XXI, DEEA. Területi adásokat szolgáltat az országos kereskedelmi Antenna 1 televízióadó (és a jövőben a Pro Tv.)

5.2.7. Alapítványok, kulturális egyesületek

A kultúra, nevelés és egyház terén tevékenykedő civil szervezetek jelenléte az utóbbi időben egyre inkább érezhető a város művelődési életében. Számos rendezvény és tevékenység kezdeményezői, elsősorban a hagyományőrzés, természeti és épített örökségünk védelme érdekében, a keresztény értékek és tolerancia jegyében.

5.2.8. Kulturális események.

A város történelméhez és hagyományaihoz kapcsolódó, sajátos, jól meghatározott identitással rendelkező kulturális események

Az esemény megnevezése	Időpont
Régizene Fesztivál	Július 18-21
Ezer székely leány találkozó	Július 1
Városnapok	Augusztus 1-4
Prímások Találkozója	Augusztus 4
Csikszeredai Nyár	Július 5 – szeptember 1

5.2.9. Vallási ünnepek

Csiksomlyó a székelység számára már a XV. században vallásos zarándoklat helyévé vált. Az egész év folyamán érkeznek hívők, hogy meglátogassák a Csiksomlyói katolikus templomot és műemlékeket.

A helybeliek legnagyobb vallásos ünnepe a csiksomlyói pünkösdi búcsú, közösségünk felemelő – megtartó, az együvértartozást kifejező eseménye. Évente százezreket vonz, ma már nemcsak a katolicizmus, hanem az ökuménia szellemében.

Következtetések:

Csikszereda városa vonzó és változatos kulturális élet előfeltételeivel rendelkezik: egyrészt az örökölt és megőrzött kulturális értékekkel, másrészt olyan új kezdeményezéseknek lehetünk tanúi, amelyek a dinamikus fejlődésben levő város igényeire válaszolnak.

Előnyök	Hátrányok
Kulturális értékek (Csiksomlyó, Nagy Imre Galéria, Mikó vár, műemlékek)	Ki nem aknázott értékek, lehetőségek. (múzeum, Nagy Imre Képtár, néprajzi park)
Gazdag képzőművészeti gyűjtemény	A kulturális programok monotonitása, egyoldalúsága, egyes műfajok hiánya
Művészek nagyszámú jelenléte a városban. (képzőművészek, zenészek, színészek, amatőr művészek, stb.), sok kiállítás, könyvbemutató	Hiányzó térbeli feltételek, kevés a kulturális tevékenységek számára kiaknázható felület (koncertek, könyvtár)
A lakosság magasfokú iskolázottsága, művészeti képzés a Nagy István Művészeti Líceumban, amatőr művészek képzése a Művészeti Népiskolában	

5.3. Sport és szabadidő

Csikszeredában 24 sportágat tartanak nyilván, ebből versenyszerűen 21-et, hobby szinten pedig 3 sportágat űznek. Két hagyománnyal rendelkező sportklub működik a városban: a felnőtteket leigazoló Csikszeredai Sportklub nevéhez fűződnek főként a téli sportágak sikerei, a kb. 600 fiatalot leigazoló Sportiskola szerepe többek között az utánpótlás-nevelés. Csikszereda az ország egyik legtekintélyesebb téli sport központja, jégkorongcsapata többször szerzett országos bajnokságot és az évtizedek során mindig csikszeredai játékosokra építették a román jégkorong válogatotat. Az utóbbi években a csikszeredai sportolók kilenc sportágban értek el kiemelkedő teljesítményeket. A jégkorongozás és más téli sportágak (alpesi sí, sífutás, bob, biatlon, gyorskorcsolya, műkorcsolya, stb.) egyéni eredményei mellett meg kell említenünk az ázsiai küzdősportok térhódítását, illetve a csikszeredai kendo és judo csapatok egyre jobb szereplését mind a hazai mind a nemzetközi küzdőtéren.

Az iskolák keretében hat tornateremben tartanak testnevelési órákat, kilenc iskola rendelkezik sportpályával. A város nyolc líceuma közül csupán ötnek van tornaterme, közülük háromnak nem megfelelő az állapota.

Sportolásra és szabadidős tevékenységre alkalmas területek: egy műjégpálya, egy természetes gyorskorcsolya pálya, egy futballpálya, két minifoci pálya, kilenc teniszpálya, 3 városi strand és a város vonzáskörzetében Csiksomlyón, Zsögödfürdön illetve Hargitafürdön működő 8 sípálya.

Előnyök	Hátrányok
Kiemelkedő teljesítmények a versenysportok terén(téli sportok, csapatsportok)	Kevés a tornaterem (az oktatási intézmények 58%-a rendelkezik tornateremmel) és a szükséges felszerelés hiányossága
Lehetőségek téli sportok gyakorlására	Az oktatási intézmények tornatermeinek és sportpályáinak leromlott állapota; a játszóterek kis száma
Sportversenyek szervezése a városban (maraton, sakk, kosárlabda, stb.)	Kevés a sport- és szabadidős tevékenységekre alkalmas terület, ennek következtében nincs lehetőség tömegsportok gyakorlására
	Nincs fedett úszómedence, és így a rövid nyarak miatt a városban nincs lehetőség a legegészségesebb sportnak, az úszásnak a gyakorlására
	A jégpálya zsúfoltsága Sportcsarnok hiánya

ÁLTALÁNOS ÉSZREVÉTELEK

Csíkszereda város fenntartható fejlődésének célkitűzései a város történetének két olyan változási ciklusát tartják szem előtt, amelyek az utóbbi 50 évben zajlottak le. Az első az 1950-es – '80-as évek közötti időszak, amelyet a feldolgozó ipar fejlődésének következtében a beépített területek gyors terjeszkedése jellemez. Ennek negatív hatása kiterjedt a városkép alakulására, a közösségi kultúrára és a környezetre, végsősoron elővárosiasodáshoz, az informális gazdaság térhódításához, a szegénység állandósulásához, a gazdagabb lakóterületek visszaszorításához vezetett. A második ciklus a '90-es évek után kezdődött, és az első ciklusban észlelhető jelenségek felerősödésével, valamint a lakosság számának állandósulásával jellemezhető, amit a gazdaságszerkezet lassú változásai indokolnak. Ez a fejlődési folyamat megegyezik más hasonló helyzetben levő városok fejlődési irányával (Közép-és Kelet-európai országok valamint az Európai Unió határországainak – Spanyolország, Portugália, Görögország – egyes városai).

Megállapítható: európai viszonylatban a nem központi gazdasággal rendelkező periférikus térségekben a városi rendszerek fejlődése lassúbb volt, az olyan gazdaságilag integrált körzetekben, amelyek egyben a terciér szektort (szolgáltatások), a kutatást és az oktatást is fejlesztették viszont jóval gyorsabb. Az alapos és gyors szerkezeti változások három körzettípus kialakulásához vezettek: I.) régi városközpontok / “old core” Belgiumban, Angliában, Franciaország észak-keleti részén, Luxemburgban, Hollandiában, Németország északi részén és Dániában; II.) új városközpontok / “new core” Németország déli részén, Olaszország északi részén, Franciaország dél-keleti részén, Spanyolország központi és keleti részén; III.) periférikus térségek / “periphery”: Spanyolország többi része, Görögország, Olaszország északi része, Portugália, Franciaország nyugati része és Írország.

Egy városi település fejlődését vagy újjászületését jelentősen meghatározzák a helyi gazdaságban, a lakosság szerkezetében és a közösségi kultúrában végbemenő változások. A városi rendszer fejlődését lényegesen befolyásolja a megfelelő menedzsment alkalmazása, amely négy fő célkitűzésre összpontosít: az infrastruktúra fejlesztése és a hozzáférhetőség biztosítása, a lakásokhoz való hozzájutás, a hatékony környezetvédelem valamint a szegénység csökkentése. Ugyanakkor egy városi rendszer fejlesztésének szem előtt kell tartania:

– a humán-, természeti- és pénzügyi erőforrások korlátozott jellegét amely a közhivatalokat meggátolja abban, hogy a közösség problémáit maradéktalanul megoldják

– az erőforrások kiegyensúlyozott felhasználását, mivel ellenkező esetben fellép az ún. “kiszorító hatás” (crowding out) – amelynek értelmében növekednek a közös költségek, ez pedig a magánfogyasztás vagy befektetés csökkenését vonja maga után. A közhivatalnak ezért folyamatosan mérlegelnie kell a befektetések időszerűségét, a költségvetés valamint a lakossági elvárások függvényében. Szorgalmaznia kell a közösségi és egyéni felelősségvállalást, a helyi fejlesztési programok közös megvalósítását.

A városi fejlődést, nem utolsósorban, a város arculatának újratervezése is meghatározza. Az '50-es – '80-as évek tömbház-centrikus építkezési irányzatának és a '90-es évek műépítészeti gicceinek negatív hatását ellensúlyozva olyan, teljesen átértelmezett építészeti környezetet kell létrehozni, amely figyelembe veszi a térségre jellemző klasszikus építészeti értékeket és a nyugat-európai mintákat, biztosítva így a városi kulturális hagyományok és a helyi társadalmi egyensúly fennmaradását.

ÁLTALÁNOS CÉLKITŰZÉSEK

Csíkszereda fejlesztésének fő célkitűzései:

- Az infrastruktúra fejlesztése, a hozzá való korlátlan hozzáférés biztosítása (víz, villamosság, gázelosztás, úthálózat);
- Megfelelő lakásviszonyok kialakítása;
- Környezetvédelem;
- A szegénység csökkentése;
- Városi megújulás (a természeti értékek, főként a szennyezett vízforrások és -területek eredeti arculatának helyreállítása, a város történelmi központjának és más építészeti értékeinek felújítása, eredeti rendeltetésük figyelembevételével).

A város, a térség sajátos adottságaival összhangban, általános célkitűzései mellett felelősséget kell vállaljon a vonzáskörzetébe tartozó falusi települések fejlesztéséért, a hátrányos helyzetű lakosokért és az etnikumok együttéléséért.

A városi Fenntartható Fejlődés menedzsmentjének elvei az Európai Fenntartható Városok 1996-os Brüsszeli Nyilatkozata, az 1997-es Brémai Nyilatkozat és az Amszterdami Egyezmény értelmében

Mivel a városi települések nem zárt rendszerek, az általános célkitűzések olyan menedzsment alkalmazására alapoznak, amelynek a városi fejlődés és/vagy megújulás a legfontosabb célja. A stratégiai tervezés, a programok és projektek megvalósítása a következő alapelvek figyelembevételével történik:

– Olyan fenntartható fejlődés, amely hosszú távon számottevő kulturális- és magatartásváltozásokhoz vezet a természeti erőforrások felhasználásának terén.

– A közintézmények megerősítése hatékony menedzsment, valamint a közszolgáltatások átértékelése és újrászervezése révén, figyelembe véve a jelenlegi pénzügyi forrásokat, a fenntartható fejlesztés célkitűzéseit és a helyi közösség elvárásait.

– Testvérvárosi kapcsolatok kiépítése tapasztalatcsere céljából

– Programok és projektek elkészítése, megvalósítása közintézmények és a civil szféra együttműködésével.

– Olyan programok és projektek megvalósítása, amelyekhez a magánszféra nem rendelkezik elegendő anyagi alapokkal.

– A városfejlesztés irányának meg kell egyeznie a megyei és regionális fejlesztési elképzelésekkel, ugyanakkor lehetővé kell tenni a különböző gazdasági területek városközi együttműködését.

– Az energetikai, anyagi, pénzügyi és emberi erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás.

– Szabad piacgazdálkodásra való törekvés, környezetterhelési díjakra vonatkozó törvények megfogalmazása, a befektetések környezeti kritériumok szerinti értékelése. A költségvetés megtervezésekor a környezeti problémák megoldására pénzalapot kell elkülöníteni.

– Az energetikai ipar központosításának felszámolása.

– A fenntartható városkép kialakításához az építőanyagokra, az épületek arculatára, a bioklímára, a területek beépítettségére, az épületek térbeli elhelyezésére, az épületek körüli zöld övezetekre, a mikroklímára valamint az energetikai hatékonyságra vonatkozó szabályozásokra van szükség.

– Bármely program vagy projekt megvalósításának tiszteletben kell tartania a közösség kulturális örökségét.

– A helyi lakosság érdekeit nem szolgáló közintézmények felszámolása.

– Az általános városrendezési tervnek megfelelő területhasznosítás és –gazdálkodás.

– A programmegvalósítások technikai feltételeinek felmérése.

– A humán és pénzügyi erőforrások hatékony felhasználása és folyamatos értékelése.

– A programok és projektek pénzügyi életképességének felmérése a jövedelmek szemszögéből.

– A helyi közösség szükségleteinek és előjogainak azonosítása, hogy a fejlesztési programok a közösség igényeinek megfelelően valósuljanak meg

– A hátrányos helyzetűek szükségleteinek azonosítása, igényeik összhangba hozatala a város társadalmi-gazdasági lehetőségeivel (lakás, munkahely, közszolgáltatások).

– Környezetvédelem

– Közös programok és projektek megvalósítása a magánszférával. Olyan anyagi ösztönzőrendszer kialakítása, hogy a magánszféra befektetések költségeit vállalja fel, biztosítva így a programok és projektek jövedelmezőségét.

– Befektetési információk közzététele (helyrajzi információk, a helyi és regionális gazdaságra vonatkozó statisztikai információk, városrendezési szabályzat, általános városrendezési terv és helyi városrendezési tervek).

A lakóterületek rehabilitálásának és fenntartható fejlődésének alapelvei az általános városrendezési terv, illetve az 1996-os Isztambuli Lakóhely Agenda szerint:

– Integrált terület-tervezés, amely a kialakított építészeti irányvonalaknak megfelelően magába foglalja a lakóházakat (magánházakat vagy tömbházakat), kereskedelmi rendeltetésű épületeket, parkolókat, iskolákat és a teljes városrendészeti infrastruktúrát.

– A lakóterületnek épületek sokféleségét kell magába foglalnia.

– Amennyiben a térségben műemlék értékű épületek vannak, homlokzatukat és az épületbelsőket eredeti stílusuk megőrzésével kell helyreállítani. A hasonló jellegű épületek átalakítása vagy lebontása tilos.

- A lakóterületek központja multifunkcionális kell legyen, a kereskedelmi, kulturális és szabadidős tevékenységeket egyaránt magába foglalva.
- A lakóterületeknek parkosított tereket, zöld övezeteket és parkokat kell magukba foglalniuk.
- Közterek tervezésekor figyelembe kell venni funkcionalitásukat (vonzaniuk kell a lakosokat és erősíteniük a közösségen belüli kapcsolatokat).
- Gyalogjárókat és kerékpárutakat kell kiképezni a történelmi városközpontokon kívül.
- A természetes zöld- vagy vízfelületeket önmagukban kell megőrizni vagy a parkokba beilleszteni.
- A helyi közösségeknek tiszteletben kell tartaniuk az erőforrások megőrzésére és a hulladéktermelés csökkentésére vonatkozó szabályozókat.
- A közösségek ésszerűen kell használják a vízkészletet.
- A várostervezés legfontosabb irányelve az energetikai hatékonyság kell legyen

A Csíkszeredai Helyi Agenda 21 általános célkitűzéseit valamint cselekvési tervét szabályozó legfontosabb nemzetközi dokumentumok és hazai törvények:

A. Nemzetközi dokumentumok

- Helyi Agenda 21, 1992
- Az ötödik Európai Környezetvédelmi Cselekvési Program (1993) – A fenntarthatóság felé – az ENSZ városfejlesztési tevékenységeknek átfogó áttekintése, adatok és a városi környezetre vonatkozó mutatók összehasonlítása, a Helyi Agenda 21 által tartalmazott kezdeményezések megvalósítása
- Aalborg-i Charta (Európai Városok Chartája és Városok a Fenntarthatóság felé), amelyet a Fenntartható városok és települések Európai Konferenciájának résztvevői hagytak jóvá 1994-ben, Aalborgban, Dániában)
- Lisszaboni Cselekvési Terv az Aalborg-i Charta előírásainak megvalósítására
- “Fenntartható Európai Városok” Jelentés, Brüsszel, 1996; a Brémai Nyilatkozat (1997), amely megszabja a magánszféra és a városi közintézmények közötti partnerkapcsolatok alapelveit a városok fenntartható fejlődésére vonatkozóan
- “Fenntartható Városi Fejlődés az Európai Szövetségben: Cselekvési keretterv” (1998)
- 36 európai ország városai polgármestereinek Hannover-i felhívása, amelyet a fenntartható városok és települések harmadik Konferenciáján, 2000-ben fogadtak el
- Green Papers – Környezetvédelmi problémák, Európa Tanács, 2000
- Az Építészeti Örökség Európai Chartája, Európa Tanács, 1975
- Közösségi Cselekvési Terv a Kulturális Örökségről (1994)
- Az Európai Közösség egyezményét kiegészítő Amszterdami Szerződés 151. szakasza meghatározza a közös kulturális örökség megtartására és fejlesztésére irányuló tevékenységeket; 6. szakasza a közösségi politikákba és tevékenységekbe beillesztendő környezetvédelmi tevékenységeket ír elő.

B. Hazai törvények

- A helyi közigazgatás 215/2001 sz. törvénye
- A közszolgáltatások 326/2001 sz. törvénye
- A helyi adókra és illetékekre vonatkozó 27/1994 sz. törvény
- A helyi közpénzekre vonatkozó 189/1998 sz. törvény
- Területrendezési és városrendészeti, 350/2001 sz. törvény
- Az országos területrendezési tervet jóváhagyó 71/1996 sz. törvény- I. rész – Kommunikációs infrastruktúra
- Az országos területrendezési tervet jóváhagyó 71/1996 sz. törvény- II. rész – A víz
- Az országos területrendezési tervet jóváhagyó 5/2000 sz. törvény- III. rész – Védett területek
- Az országos területrendezési tervet jóváhagyó 351/2001 sz. törvény- IV. rész – Településhálózat
- Az országos területrendezési tervet jóváhagyó 575/2001 sz. törvény- V. rész – Természeti katasztrófák által veszélyeztetett térségek
- Az építkezések minőségére vonatkozó 10/1995 sz. törvény
- 20/1994 sz. kormányrendelet a létező építmények földrengéskockázatának csökkentéséről
- 460/2001 sz. törvény, a 20/1994 sz., a létező építmények földrengéskockázatának csökkentéséről szóló kormányrendelet módosítására és kiegészítésére
- 244/2000 sz. kormányrendelet a gátak biztonságáról, amelyet a 466/2001 sz. törvény hagy jóvá
- 65/2001 sz. kormányrendelet az ipari parkok létesítéséről és működéséről
- 114/1996 sz. újraközzölt törvény a lakásokról

- 422/2001 sz. törvény a műemlékvédelemről
- 10/2001 sz. törvény az 1945 március 6 – 1989 december 22 között elállamosított ingatlanok jogi rendszerére vonatkozóan
- 213/1998 sz., a köztulajdonra és ennek jogi rendszerére vonatkozó törvény;
- 219/1998 sz., a haszonbérbeadás rendszerére vonatkozó törvény
- 68/1994 sz., a nemzeti kulturális örökségre vonatkozó Kormányrendelet, amelyet a 41/1995 sz., törvény hagy jóvá
- 24/1997 sz., a nemzeti kulturális örökségre vonatkozó kormányrendeletet az 56/1998 sz. törvény hagyja jóvá a 41/1995 sz. törvény által jóváhagyott Kormányrendelet módosítására és kiegészítésére
- 43/2000 sz., a régészeti örökség védelmére és egyes régészeti területek nemzeti érdekelttségű térséggé való nyilvánítására vonatkozó kormányrendelet, amelyet a 378/2001 sz. törvény hagy jóvá
- 47/2000 sz. kormányrendelet azon történelmi műemlékek védelmére vonatkozó intézkedésekről, amelyek részei a világörökségi listának, amelyet az 564/2001 sz. törvény hagy jóvá
- A 84/1995 sz. oktatási törvény *** újraközölve
- 133/2000 sz. törvény a 102/1998 sz., az oktatási rendszer által történő folyamatos szakképzésre vonatkozó kormányrendelet jóváhagyására
- 33/1995 sz. törvény a nemzeti kisebbségek védelmére Strasbourgban 1995 február 1-jén megkötött keret-egyezmény jóváhagyására
- 48/2002 sz. törvény a 137/2000 sz., a megkülönböztetés minden formájának megelőzésére és büntetésére vonatkozó kormányrendelet jóváhagyására
- 137/1995 sz. környezetvédelmi törvény *** újraközölve
- A vizek 107/1996 sz. törvénye
- 462/2001 sz. törvény a 236/2000 sz., a védett területekre, a természetes élőhelyek és a biodiverzitás megőrzésére vonatkozó sürgősségi kormányrendelet jóváhagyására
- 426/2001 sz. törvény a 78/2000 sz., a hulladékgyűjtésre vonatkozó sürgősségi kormányrendelet jóváhagyására
- 465/2001 sz. törvény a 16/2001 sz., az újrahasznosítható ipari hulladékok kezelésére vonatkozó sürgősségi kormányrendelet jóváhagyására
- 655/2001 sz. törvény a 243/2000 sz., a légkör védelmére vonatkozó sürgősségi kormányrendelet jóváhagyására

CSÍKSZEREDA FEJLESZTÉSI CÉLKITŰZÉSEI

1. TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK

1.2. Természeti környezet

Célkitűzések:

- Csíksomlyói tájvédelmi körzet kialakítása
- Helyi érdekeltségű turisztikai, pihenő, sport és szabadidő övezetek kialakítása
- Fenntartható erdőgazdálkodás
- Tőzeglápok, lecsapolt tőzeges területek helyreállítása
- Védőerdők kijelölése a város határvonalán belül
- Az Olt árterületén levő nedves területek helyreállítása és védelmük biztosítása ökológiai (zöld) folyosók kialakítása révén.

2. ÉPÍTETT KÖRNYEZET

2.1. Infrastruktúra

Célkitűzések:

- Az ivóvíz-, szenny-és esővízhálózat korszerűsítése, bővítése
- A csatornázási rendszerek közötti kapcsolatok kiszűrése és megszüntetése
- Tisztítás nélkül a folyóvizekbe illetve a talajvízbe jutó szennyvízforrások azonosítása és kiszűrése
- A tisztítóállomás kibővítése, korszerűsítése
- Tisztítóállomás létesítése Hargitafürdőn
- Kerékpárutak kialakítása
- A személy-és teherforgalom szétválasztása, funkcionális közlekedési hálózat biztosítása kerülőutak, belső gyűrűk stb. kialakításával

2.2. Építkezések, területrendezés

Célkitűzések:

- Az Országos Műemlékvédelmi Jegyzékben foglalt műemlékek és építészeti együttesek védelmének biztosítása
- Multifunkcionális központ létrehozása Hargitafürdőn
- A nem termékeny területek hasznosítása
- Védőültetvények (élő sövények) létrehozása szennyező források és a szomszédos területek között

2.3. Zöld területek

Célkitűzések:

- Új parkok kialakítása a Nagyrét, Taploca, Suta, Zsögöd, Kalász – övezetekben
- A Suta-erdő parkerdővé alakítása
- Fasorok telepítése
- Zöld felületek, játszóterek létrehozása az új lakótelepeken

2.4. Hulladékgazdálkodás

Célkitűzések:

- A fűrészporszemanyagként való újrahasznosítása
- Regionális hulladéktároló létrehozása
- Vesztélyes hulladéktároló/udvar létrehozása
- Hulladékhasznosítási technológiák meghonosítása, a szelektív hulladékgyűjtés bevezetése
- A törvénytelen szeméttelpek felszámolása a vizek medrében vagy partjain, a kis vízfolyások medrének szilárd hulladékoktól való megtisztítása

2.5. Környezeti tényezők

2.5.1. A víz

Célkitűzések:

- A város felszínalatti vízkészlete hidrogeológiai védőövezeteinek kijelölése, az altalajvizek minőségi és mennyiségi változásainak nyomkövetése mélyfúrások által
- A hargitafürdői, csíksomlyói és szeredai fürdői ásványvízforrások hidrogeológiai és egészségvédelmi védőövezeteinek kijelölése
- A Suta, Zsögödfürdő, Szeredai Fürdő, Somlyó szabadidő-zónák fejlesztése, az ásvány- és gyógyvizek felhasználási lehetőségeinek kiaknázása
- A vasúti töltés mögött, a város északi részén, a beépített övezet közvetlen közelében található elmocsarasodott területek feljavítása
- Az Olt felső szakaszára vonatkozó vízgazdálkodási keretterv kialakítása és olyan intézkedések meghozatala, amelyek a víz védelmét természeti erőforrásként és környezeti elemként egyaránt biztosítják
- Az Olt folyó szerződésben megfogalmazott alapelveinek betartása, a magánszféra és helyi közigazgatások képviselői, azaz a szerződő felek által

2.5.2. A levegő

Célkitűzések:

- A fontosabb szennyező források rendszeres megfigyelése a légszennyezés csökkentése érdekében
- A közúti forgalmi hálózat és rendszer javítása a légszennyező hatás csökkentéséért
- Útmenti élő sövények telepítése a lakosság védelmére
- A teher- és a városon áthaladó forgalom elterelése, kerülőutak létesítése
- Az utak minőségének feljavítása a város egész területén, a porszennyezés csökkentése érdekében

2.5.3. A zaj

Célkitűzések:

- A közúti forgalom javítása, a közlekedés zajkibocsátásának mérséklése
- Az iparnegyedek zajkibocsátásának mérséklése új technológiai folyamatok bevezetésével és a nyugati ipari övezet illetve a lakott területek közötti zöld felületek kialakításával

3. GAZDASÁGI ERŐFORRÁSOK

3.1. Gazdasági helyzet

Célkitűzések:

- Ipari és technológiai park létesítése, amely növeli a város vonzerejét a befektetők szemében
- A menedzselés minőségének javítása
- A beruházások és technológiák behozatalának ösztönözése helyi szintű kedvezmények biztosításával
- Az úthálózat modernizálása, felújítása a turizmus fejlesztése érdekében
- Egyéb turisztikai szolgáltatások minőségi fejlesztése

3.2 Fontosabb gazdasági ágazatok

A profit és a nettó forgalom tekintetében az élelmiszeripar fontos helyet foglal el a város gazdasági életében, a lehetséges humán és gazdasági erőforrások viszont nincsenek kihasználva.

A város vonzáskörzete nagyobb mennyiségű élelmiszeripari nyersanyag (tej, burgonya, rozs, zab, árpa, cukorrépa stb.) termelésére alkalmas.

3.2.1. Mezőgazdaság, erdészet

Célkitűzések:

- A mezőgazdasági területek hatékonyabb kihasználása, a termelésre alkalmatlan területek más jellegű felhasználása (ülepítő tavak, halastavak, sportpályák kialakítása)
- Az intenzív mezőgazdasági termelő vállalatok (madárkeltetők, kertészet, faiskolák) üzleti közegének kialakítása
- Mezőgazdaság és vidékközpontú munkahelyek kialakítása (mezőgazdasági kutatóintézetek, mezőgazdasági képzések, kereskedelem és logisztika)
- A város-vidék kapcsolatok fejlesztése; különböző mezőgazdasági termékek feldolgozó iparágainak fejlesztése és a tejtermékek választékának bővítése
- Kis és középvállalkozások kialakítása a húsipar, gyapjú és bőrfeldolgozás, gyógynövénytermesztés, erdei gyümölcs-, gombabegyűjtés és -feldolgozás terén
- Az elkövetkező 20 évben kb. 2500 ha gyenge minőségű legelő és kaszáló erdősítése, ami évente kb. 15000 m³ faanyag többletet jelentene

4. HUMÁN ERŐFORRÁSOK

4.1. Demográfia és közegészség

Célkitűzések:

- A lakosság lélekszámának fenntartása
- Az élve születettek számának növelése
- Az elvándorlás megállítása
- Várható élettartam növelése
- Az életminőség javítása
- Új munkahelyek létrehozása
- Megbetegedések kockázatának csökkentése
- A kórházi ellátottság javítása
- Új kórházi részlegek létrehozása
- Egészségnevelő programok megvalósítása
- Egyenlő hozzáférés az egészségügyi szolgáltatásokhoz

4.2. Szociális intézmények

Célkitűzések:

- Olyan magatartásformák kialakítása, amelyek kerülik a segélyekben részesülők megaláztatását. A munkaképes rászorulóknak számára a segítség olyan formái váljanak elérhetővé, amelyek lehetővé teszik a végzett munkáért biztosított járulékhöz való jogot
- Az elhagyott, veszélyeztetett gyermekek helyzetének javítása
- A nagy gyermekotthonok leépítése
- A családi környezetet biztosító lehetőségek növelése
- A gyermekek jogainak biztosítása álljon az első helyen a lakosok értékskáláján
- A csíkszeredai börtönparancsnokság, a helyi közigazgatás, a civil szervezetek, valamint a különböző cégek hatékonyabb együttműködése
- Több bebörtönzött részesüljön szakmai képzést és munkalehetőségeket biztosító lehetőségekben
- Európai normáknak megfelelő börtön létrehozása, a városközponttól távolabb eső helyen

4.3. Vallásfelekezetek

Célkitűzések:

- A toleráns vallási légkör megszilárdítása az előítéletektől és vallási idegenkedésektől mentes helyi társadalom kialakításáért
- Közös vallásos és jótékonyági programok révén a vallási felekezetek közötti kapcsolat erősítése
- A város temetőinek rendbetétele, hisz állapotuk a helyi társadalom egyik fontos jellemzője
- Az önkormányzat és az egyházak közötti együttműködés folytonossága

4.4. A polgári társadalom

Célkitűzések:

- A civil szféra és a hatóságok közötti párbeszéd kibővítése, rendszeresítése
- Az alapítványok, egyesületek rendelkezésére álló adatbázisok és szakmai kompetenciájuk kihasználása
- A város közigazgatási szervei és a csíkszeredai székhelyű állami intézmények hozzá kell járuljanak a városban tevékenykedő civil szervezetek által lebonyolított programok minőségi és mennyiségi fejlesztéséhez. A lakosság így gyorsabban elismeri és értékeli a szervezetek munkáját.

4.5. Romák a közösségben

Célkitűzések:

- Képzési- és munkalehetőségek létrehozása a roma közösség felnőtt tagjai számára
- A roma gyerekek iskoláztatása, részvételük biztosítása az iskolai- és az iskolát megelőző szervezett nevelésben, oktatásban

4.6. Közbiztonság és társadalmi béke

Célkitűzések:

- A közbiztonság erősítése és a társadalmi béke megszilárdítása
- Kölcsönös tiszteleten és szolidaritáson alapuló légkör megteremtése